

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa

Už išlaisvinimą Lietuvos!
Už ištikimybę Kanadai!

FOR LIBERATION OF LITHUANIA!
FOR LOYALTY TO CANADA!

Nr. 7 (99) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1949 m. VASARIO (FEBRUARY) 18 d.

PRICE 10c.

IX METAI

Protestas prieš Lietuvos okupaciją

Trisdešimt pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo sukaktuvių minėjimo proga, Kanados Lietuvių Centro Tarybos sukvietas masinis Montrealio ir apylinkės lietuvių susirinkimas, 1949 metų vasario 13 dieną D'Arcy McGee salėje, vieningai nutarė:

1. Lietuvių tauta, kaip indoeuropiečių kamieno šaka, savo praeitimi ir savo kalba besisiejanti su seniausią pasaulio kalbą — sanskritų yra vertinga ir branginama visų pasaulio mokslininkų. Viduriniais amžiais Lietuva, apėmusi sritis nuo Baltijos lig Juodųjų jūrų, sudarė galingą užtvartą Vakarų Europai nuo barbariškųjų Azijos totorių antplūdžio ir apsaugojo jos civilizaciją ir kultūrą. Ir šiais laikais, kovodama su moderniuoju barbarizmu, kurio skei-bėjais, ir organizatoriais buvo Hitleris su Stalinu, sukėlusieji Antrąjį Pasaulinį karą, Lietuva daugiausiai yra nukentėjusi.

2. Slaptųjų Stalino su Hitleriu susitarimų pasekmėje Lietuva buvo okupuota Raudonosios Armijos ir prievarta prijungta prie Sovietų Sąjungos, suvaizdinant pagal Rusijos valdžios režisūrą "liaudies seimo" ir "savanoriško prisijungimo" farsą, įrodantį, kad bolševikiškiems imperialistams jokie moralės ir teisės principai neegzistuoja.

Sudaryta Skandinavijos apsaugos s-ga

Kopenhaga. Oficialiai pranešama, kad trys Skandinavijos valstybės — Švedija, Danija ir Norvegija — sudarė apsaugos sąjungą, kurios principai yra šie: Kiekviena užpulta valstybė gins visomis jėgomis; kitos dvi valstybės padės užpultajai; apsaugos planai ir ginklų suderinimas paruošiami iš anksto.

Danijos užs. reik. min. Rasmussen pareiškė, kad šis susitarimas turi didelę reikšmę, nes Švedija ligšiol buvo neutralumo šalininkė.

ACHESONO IR LANGE PAREIŠKIMAS

Washingtonas. JAV užsienio reikalų sekretorius ir Norvegijos užsienio reikalų ministeris abu drauge paskelbė bendrą pranešimą, kuriame konstatuojama, kad Vašingtone nepadaryta jokios sutarties ir iš viso nebuvo manoma daryti sutarčių.

Kiti šaltiniai teigia, kad Lange tyrė įstojimo į Atlanto Sąjungą sąlygas. Jis gavęs visas informacijas ir sugrįžęs į Norvegiją bei pasitaręs su kabinetu darysias išvadas. Norvegija į Atlanto Sąjungą stosi.

Lange pakeliui namo sustojo Londone, kur aptars Atlanto Sąjungos reikalus.

Londone Lange ilgai tarėsi su Bevinu ir spaudai pareiškė, kad Norvegija ne tik stosi į Atlanto Sąjungą, bet dalyvaus jos įkūrimo, nežiūrint to, kad SSRS antrą kartą jau pasiūlė sudaryti nepuolimo sutartį.

PROTESTAS, PAREIKŠTAS MASINIO MONTREALIO LIETUVIŲ SUSIRINKIMO

3. Okupavusi Lietuvą, Sovietų Sąjunga iššūdė ir išvežė į Sibirą ir kitas savo teritorijos gilumas apie 700.000 Lietuvos gyventojų, kas sudaro apie 23% arba netoli visos tautos trečdalis. Tai yra procentas, kokio nežino net labiausiai nukentėjusi praėjusio karo metu bet kuri tauta.

4. Lygiagretą fizinio tautos

naikinimo okupantai bolševikai vykdė ir ekonominį pavergtos tautos naikinimą — atima iš ūkininkų žemes ir prievarta varo į sovietinę būdžiavą, kolchozais vadinamą, ir moralinį naikinimą — naikina religiją, sąžinės laisvę, prievarta atiduodama vienos komunistų partijos sauvalei visą moralinį ir politinį tautos

gyvenimo tvarkymą, kuris nežino, kas tai yra humanizmas, teise ir teisėtumas.

5. Okupavusi Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes — Latviją ir Estiją, Sovietų Sąjunga savo imperializmą išplėtė ir į Europos vidurio sritį. Nesitenkindama tuo, ji dabar veržiasi į Aziją ir per 5-ąją koloną — komunistų partiją

— visuose kraštuose yra užsimojusi nuversti demokratines valdžias ir įvesti vienos partijos diktatūrą.

Visa tai turėdamas prieš akis, masinis lietuvių susirinkimas Montrealyje

1. Protestuoja prieš Lietuvos okupaciją ir reikalauja Lietuvai grąžinti laisvę savarankiškai tvarkytis;

2. Reikalauja, kad Didžioji Lietuva būtų sujungta su Mažąja Lietuvą, kaip išskirtos anksčiau carų, o dabar diktatorių;

3. Protestuoja prieš Lietuvos tautos fizinį, moralinį ir medžiaginį naikinimą;

4. Protestuoja prieš komunistinį imperializmą, užsimojusį pagrobti visą pasaulį;

5. Kreipia visos žmonijos dėmesį į modernaus barbarizmo ir antihumanizmo užmačius įvesti pasaulyje vienos partijos diktatūrą;

6. Prašo visas tautas ir žmoniškumą ginančias organizacijas ir pavienius asmenis kelti prieš tai autoritetinę savo balsą bei sukelti demokratinio pasaulio budrumą prieš naujus pavojus;

7. Prašo visų demokratinių valstybių valdžias efektyviai paremti Lietuvos tautos kovas už laisvę, teisėtumą ir Lietuvos nepriklausomybę;

8. Šią rezoliuciją išsiuntinėti visoms demokratinėms valstybėms, laisvę bei teisėtumą ginančioms organizacijoms ir kt.

Atvyks lietuvių rezistencijos pirmininkai

Į KLCT kvietimą, gautas iš p. V. Sidzikausko atsakymas, kad į Vliko pirmininko prel. M. Krupavičiaus ir Vydemosios Tarybos pirmininko

V. Sidzikausko uždavinius įeina aplankyti ir Kanadoje gyvenančius lietuvius, todėl jie kvietimą mielai priima ir pasistengs Kanadon atvykti

KLT skyrių atstovų suvažiavimo ir Kanados lietuvių organizacijų Seimo metu, ko vo mėn. 26 ir 27 d.d.

Kanada tariasi su JAV dėl apsaugos

Washingtonas. Šiomis dienomis Kanados ministerių pirmininkas Louis St. Laurent vieši JAV ir tariasi su prezidentu Trumanu ir sekretorium Achesonu dėl bendros apsaugos.

Kanados premjeras pareiškė spaudai, kad jam yra žinomi bendri Amerikos apsaugos planai, kuriuos paruošė JAV karo vadovybė. Paskutiniu metu susirūpinta visą JAV ir Kanados teritoriją apjuosti radaru stotimis, kurios išpėtu kraštus nuo netikėto Sovietų užpuolimo. Kanada norėtų, kad tos stotys būtų įrengtos, bet kad tai padarytų JAV,

nes Kanada neturinti tiek pinigų.

Premjeras teigia, kad Kanada nori dar arčiau bendradarbiauti su JAV. Jis taipgi mano, kad Kanada negalės pasilikti neutrali konflikto atveju, nes tai neįmanoma prie jos geografinės padėties.

Premjeras yra Atlanto Sąjungos šalininkas, bet pažymėjo, kad Kanadoje yra nemažai būrys izoliacionistų, kurie nori Kanadą išlaikyti neutralia.

Kaip žinoma, JAV radaru stoties, kurios apims ir Kanadą, statybai paskyrė 161 milijoną dolerių.

Kinijos komunistai priėmė respublikos taikos delegaciją, kuri tariasi dėl paliaubų derybų.

Nauja vergija Lietuvoje

Kumečių suvažiavimas Vilnius. "Tiesos" 302 (1745) nr. įdėtas "Pirmasis respublikinis kolektyvinių ūkių valstiečių suvažiavimas", kuriame rašoma, kad Vilniun komunistų partijos įsakymu buvo suvažiavę sovietinių dvarų — kolchozų kumečiai, kurie atstovavę 524 naujosios baudžiavos dvarus. Dar šių metų pradžioje kumetynų būvė tik 20, o ligi suvažiavimo jų padaryta jau 524. Į suvažiavimą pareikalauta atvykti 600 kumečių.

Komunistų partijos sekretorius Sniečkus pranešė, kad kolchozų kumečiai už vieną darbo dieną gauna atlyginimo nuo 4 iki 10 kilogramų grūdų, kas sovietinėmis kainomis yra lygu nuo 20 iki 50 kapeikų arba Kanados kainomis nuo 26 iki 65 centų už visos dienos darbą. Tai jau nebe caro dvarų uždardis, bet vergo.

Sniečkus gi džiaugiasi, kad komunistų partija atvedusi Lietuvos valstiečius į tokia laimę, už kurią tas baudžiaininkų suvažiavimas Stalinui turėjo pasiūsti padėką.

"Tiesoje" įdėtas ir to suvažiavimo atvaizdas, iš kurio matyti, kad jame dalyvavo iš Rusijos gilumos sugabenti SSRS dvarų kumečiai — maskoliai, kalmukai ir totoriai, — lietuvių tikrai pavieniai, ir tie — brigadyriai, ne ūkininkai.

— Graikijos "suklėliai" 4.000 vyrų jėga puolė Albanijos pasieny esančią Fljorinos sritį, bet buvo sumušti valdžios kariuomenės, — dalis pabėgo, kita dalis paimta nelaisvėn.

— Quito radio, paskaičius H. G. Welles romano "Pasaulių kova" ištrauką, 175.000 klausytojų minia išsiveržė į gatvę ir pradėjo nerimauti. Kai radio dir. pranešė, kad tai fantazija, minia pasijuto apgauta ir keršydama sunaikino radio stotį ir ten buvusią redakciją.

— SSRS Iranui pareiškė protestą dėl kalbų parlamente.

Sudaroma Viduržemio apsaugos s-ga

Londonas. D. Britanijos užs. reik. ministeris tarėsi su Turkijos užs. reik. ministeriu dėl Viduržemio jūrų valstybių apsaugos sutarties sudarymo.

Turkijos užsienio reik. ministeris pareiškė, kad Viduržemio valstybių sąjunga galėtų įeiti į Atlanto Sąjungą taikai ginti.

— Australija šiemet priims 100.000 DP asmenų. Švedai jų pervežimui jau paruošė 13 laivų.

— Lenkijoje vėl pradėjo smarkiai veikti partizanai ir visas kraštas pradeda bruzdėti prieš bolševikus.

KAINŲ KRITIMAS JUNG-TINĖSE VALSTYBĖSE

New York. JAV buvo pradėjusios labai smarkiai kristi javų kainos. Valdžia tam pasipriešino ir pati ėmė supirkinėti javus. Kainos vėl dėl to pakilo ir tebesilaiko.

Prekių kainos žymiai krito ir Kanadoje. Drauge reikiama ir nedarbo faktų. Nemaža ir lietuvių liko be darbo. Tačiau teigiama, jog tai esą sezoninis reiškinys, ir darbo rankų paklausa ir dabar esanti didelė. Pavasario gi sezonas pareikalaus labai daug darbo jėgos.

— Sovietų atstovas JT Saugumo taryboje pareikalavo pasakyti, kiek Amerika turi atominių bombų? Bet pati nesako, kaip ji ginkluojasi.

— JAV atstovų Rūmai paskyrė 200.000 dolerių komisijai, kuri tiria priešvalstybinę veiklą.

— Pranešama, kad JAV tariasi su D. Britanija ir Prancūzija dėl bendro protesto ryšium su kardinolo Mindszeny nuteisimu.

— Ryšium su kard. Mindszeny nuteisimu Popiežius šaukia nepaprastą kardinolų kolegijos konsistoriją.

— Marshallo planu pagalba Norvegijai būsianti duodama ir toliau.

— JAV valdžiai pasiūlytas planas pastatyti 20 milijonų gyvenamųjų namų.

SUSIRENKA ESTŲ KONFERENCIJA

New Yorkas. Vasario 27 dieną New Yorke susirenka konferencijos estai. Ši konferencija pritaikoma Estijos nepriklausomybės paskelbimo 31-sioms sukaktuvėms.

AKIS UŽ AKĮ

Washingtonas. Vengrijos valdžia išvarė iš Vengrijos du JAV atstovybės tarnautojus. Savo ruožtu JAV pareikalavo, kad Vengrijos atstovybės sekretorių apleistų Jungtinių Valstybių teritoriją.

LIKVIDAVO VENGRIJOS OPOZICIJĄ

Budapestas. Demokratinė Vengrijos liaudies partija, kuri ligšiol buvo opozicijoje Vengrijos komunistų partijai, likvduota, o jos pirmininkas Barankovics pabėgo į užsienius.

— "Laisvė" rašo, kad tulas kunigas, atvykęs iš SSRS, pareiškė, jog Sovietų Sąjungoje belikę tik 7 katalikų kunigai.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by Lithuanian League of Canada

RENGIAMASI NAUJAM KARUI

Beveik yra aksioma, kad diktatūra — tai karas. Jei jau ne karas su kita valstybe, tai karas su savais piliečiais. Bet karas. Taip atsitiko su Mussolinio diktatūra, užpuolusią Etiopiją; taip pasielgė Hitlerio diktatūra, kuri susitarusi su Stalino diktatūra, pradėjo Antrąjį pasaulinį karą; taip Stalino diktatūra buvo užpuolusi Suomiją ir Hitlerio užpultai Lenkijai smogė peiliu į nugarą, ir pagaliau užpuolė Pabaltijo valstybes. Tą tiesą patvirtinančių faktų rastume ir daugiau, jei nebūtų ir be jų per daug aišku, kad taip yra. Todėl, kai gyvename laikus, kuriuose, likvidavus kelias diktatūras, vis dėlto liko dar pati žiauriausia ir nežmoniškiausia, kuri nesiskaito su žmonių valia ir veikia pagal partijos planą, savime jau aišku, kad kitos išeities, kaip karas, nėra. Kaip ir kas tuos reikalus besvarsytų, beįsvedžiotų ir beįrodintų, bet dėl to karo išvengti nebus galima. Ir kol pasaulyje bus atvirų ar paslėptų diktatūrų, kurios niekuomet su žmonių valia nesiskaito, karai nebus išvengiami. Jeigu ne su išore, tai savo viduje, nes diktatūros neduoda ramiai gyventi ne tik kaimynams, bet ir savo piliečiams. Geresnio tiems teigiamams patvirtinti pavyzdžio nereikia, kaip dabartinė Sovietų Sąjunga, kuri neduoda gyventi ne tik kitoms valstybėms, bet ir savo piliečiams.

Tačiau, tai — sena tiesa. Politiniame gyvenime ne tiek tenka kalbėti apie atskirus atsitikimus, kurie būtų kažkas savaime, bet reikia žiūrėti visų politinių įvykių, kurie vystosi, kaip laikas, nesustodami — vieni iš kitų kildami ir vieni kitus pašaukdami.

Pokariniai Sovietų apetitai neleido karo nugalėtojams įvykdyti tų susitarimų, kuriems jie buvo įsipareigoję karo metu. Sovietinės diktatūros užmačios tuojau atsivėrė naujais reikalavimais, naujomis pretenzijomis — juo plačiausiai išsiplėsti — ne tik į Aziją, bet ir į Afriką, peržengus Viduržemio jūrą. Tai parodė Vakarams, kad su sovietine diktatūra susitarti nebus įmanoma. Vakarams teko galvoti, kaip atsispirti tam prieštvaniniam slobinui, kad ir su mažu smegenų kaušu, bet už tai su dideliu kūnu ir dideliais dantimis. Marshallo planas skaudžiai tam slobinui ėmė gulti į šoną. Lygiagrečiai su Vakarų konsolidavimosi raida, kilo sovietinės diktatūros susirūpinimas dėl pavojaus savo planų vykdymui. Ir kai Jungtinės Amerikos Valstybės paskelbė „šaltąjį karą“, Sovietai pradėjo karštingai šokinėti. Tuojau buvo pradėta „taikos ofenzyva“, kurią iškėlė visų

šalių bolševikiniai vadai. Kadangi klasta buvo per daug aiški, ir tas nieko nepadėjo, sovietinė diktatūra nuėjo toliau: Graikijos sukilėliai paprasė taikos ir Kinijos komunistai gavo įsakymą „prilaikyti vadžias“. Buvo daroma visa, kad kaip nors apramintų demokratių Vakarų budrumą. Bet ir to neužteko. Tada „pats“ Stalinas surizikavo savo „pasauliniu autoritetu“ ir pasisiūlė pasimatyti su Trumanu. Tačiau, kai viskas daroma tam tikrai, kad kitus apgautų, tai ir tas „autoritetingas“ pasisiūlymas tik tai atidengė visą tą nedorą nuogumą, kuris bandyta pridengti ir paslėpti nuo žmonių akių. Bet ir tai daroma tik tai užsieniuose gyvenantiems durneliams apgaudinėti, o viduje — visa bolševikų spauda išsiuosusi varo žiauriausią propagandą, kurios tikslas Sov. S-gos gyventojus, kurie nieko nežino apie užsienius, nustatyti prieš tuos užsienius ir paruošti juos karui. Taip: Sovietų spauda jau ruošia savo gyventojus naujam karui, kurį komunistų partija prysaky su vadu Stalinu yra užplanavusi dar ano karo metu.

Nenuostabu, kad ir Vakarami, nors ir pavėluotai, bet taip pat jau atvirai ruošiasi. Baigiama formuoti Vakarų ar Atlanto sąjungą, kurios narių skaičius — grėsmės akivaizdoje — auga. Norvegija, pajutusi konkretų pavojų iš sovietinės diktatūros pusės, susirūpino savisauga ir prašosi priimama į tą sąjungą. Anglija susirūpino savo gynyba. Italija ir Turkija taipgi besipatiki tikrai Vakarų sąjungai. Japonija ir net vakarinė Vokietija nelieka nuošaly. Todėl reikia konstatuoti aiškų jėgų koncentravimą, kuris vystomas didele sparta.

Generolo Eisenhowerio pašaukimas kariuomenėn ir pastatymas JAV kariuomenės štabo viršininkų prysakin, o taipgi pačio Trumano ir karo ministerio Forestelio patarėjo pozicijon, tikrai užbaigia šių politinių įvykių šiam momentui raidos ciklą. Taip yra aišku, kad einama į karą. Kadangi jis bus visuotinis, tai ruošiamasi nepaprastu rimtumu, o tas jau jį uždelsia.

Kalbama, kad tremtinius priėmusios šalys paskubins naujų ateivių įpilietinimą. Tas faktas, jeigu jis pasitvirtintų, taip pat kalbėtų už tą pat.

Žinoma, mums toli stovinties nuo tiesioginių žinių šaltinių, šiandien sunku pasakyti dar, kada tas karas prasidės. Bet stebuklų, kurių pasekmėje karas galėtų būti išvengtas, laukti netenka. Jis atslenka, kaip juodas debesys.

J. Kardelis.

„NAUJOJI AUŠRA“

Vienintelis iliustruotas lietuvių kultūros žurnalas šiaurės Amerikoje. Prenumerata metams: J. A. Valstybėse ir Kanadoj (sūnčiant „money order“) \$3.00, kitur užsieny \$3.50.

Lietuvi, stok į naujųjų aušrininkų eiles ir užsiprenumeruok jų organą „NAUJOJI AUŠRA“. Adresas: „N. Aušra“ 7029 So. California Ave., Chicago 29, Ill., USA

KLCT APLINKRAŠTIS SKYRIAMS

Ryšium su reiškiomomis spaudoje nuomonėmis, kaikiurių KLCT skyrių pranešimais ir skleidžiamais vienybės ir bendrą visų lietuvių darbą dezerientuojančiais gaudais, Kanados Lietuvių Centro Taryba siunčia visiems skyriams šį aplinkraščių.

1. KLCT skyrių atstovų suvažiavimas atidėtas todėl, kad KLCT skyriai turėtų laiko tinkamai apsvastyti išsuntintą jį organizacijos statuto projektą, įnešti savo pataisų ir padaryti nutarimų, kuriais galėtų vadovautis suvažiavimui siunčiamieji skyrių atstovai. o taipgi, kad Kanados lietuvių organizacijos, kurių atstovai rinkis vyriausį Kanados lietuvių organą — Kanados Lietuvių Centro Tarybą, turėtų laiko apsvastyti konstituciją, kurios projektas išsiuntinėjamas.

2. Kanados Lietuvių Tarybos Organizacija, sąjunga ar dar koku jį vardu pasivadins, pati spręs savo vardo klausimą ir skyrių atstovų suvažiavimas jį pasirinks pats. Todėl tas klausimas buvo iškel-

tas KLCT pirmininko pasikalbėjime kaip KLCT pasiūlymas.

3. KLCT skyrių atstovų suvažiavimas, KLCT nutarimu, kuris buvo paskelbtas „Nepri. Lietuvoje“, bus savarankiškas ir jokių kitų organizacijų atstovai į jį nebus kviečiami. Šiuo klausimu skleidžiamieji gaudai neturi jokio pagrindo.

4. Organizacijų atstovų Seimas, kuris priims savo Konstituciją, bus sekančią po KLCT Organizacijos (ar kitu vardu, koki jį priims) atstovų suvažiavimo dieną. ir jame Organizacijos (ar kitu vardu) atstovai, visi (nes visos kviečiamosios organizacijos renka atstovus tuo pačiu principu — vieną nuo 50-ties savo organizacijos narių) dalyvaus visų Kanados lietuvių organizacijų atstovų Seime, visi sprendžiamuoju balsu ir rinks vyriausį organą — Kanados Lietuvių Centro Tarybą.

5. Paragrafas, kuriuo Centro Tarybos nariai suvažiavime ir Seime dalyvauja sprendžiamuoju balsu, įrašytas į

statutą ir konstituciją prisi-laikant visų organizacijų — Lietuvoje, tremtyje ir užsieniuose — tradicijos, pagal kurią visur centrų, aukščiausio organizacijos organo, nariai dalyvauja sprendžiamuoju balsu. Bet ir tą klausimą, jeigu jis iškyla, taip pat spręs suvažiavimas ir Seimas.

6. „Nepriklausomos Lietuvos“ redaktorių pakeitimas buvo padarytas prisilaikant pagrindinio KLCT principo, kad nežiūrima į organizacijos nario politinį, religinį bei kitoki priklausomumą, bet šiuo atveju — specializacijos ir patyrimo savo srityje.

Kanados Lietuvių Centro Taryba, laikydama daugumos nusistatymo ir pati jam pritardama, kviečia visus skyrius tvirtai laikyti vienybės, nepartiškumo, lietuvišku nuosirdumu ruošti suvažiavimui ir Seimui ir skaitlingai dalyvauti.

J. Juškevičius,
KLCT Pirmininkas.
G. Rukšėnas,
Sekretorius.

Amerikos faktų kalba

Populiarusis amerikiečių magazinas „Reader's Digest“, 1949 metų sausio mėn. išdėjo straipsnį, kurio įžangoje pabrėžiama, kad amerikiečiai ir rusai turėtų žinoti tiesą apie JAV oro laivyno smogiamąją jėgą. Šiuos faktus surinkęs autorius yra žinomas Amerikos aviacijos autoritetas William Bradford Huie.

Būdami protingi ir atsivėlgdami į humaniškuosius dėsnius, mes turime išpėti Rusijos valdovus, rašo jis, kad:

a) mes dabar turime pakankamai pagerintus atominius ginklus rusams sunaikinti;

b) šių ginklų mes turime pakankamai;

c) milijonai pagrindinių Rusijos miestų gyventojų gali būti užmušti arba sužaloti per pirmuosius orinius puolimus;

d) taikiniai jau yra parinkti, ir lėktuvai su jų igulomis budi dieną ir naktį;

e) šis baisus atsilyginimas tikrai ištiks Rusiją, jeigu ji išdrįs pulti Ameriką ar kurią kitą laisvą tautą.

Šie faktai yra skelbiami, kad agresiją dar galima būtų nukreipti.

Todėl esantiems apie Staliną vyrams nereikia palikti jokių abejonių, kurias galėjo turėti Kaizeris, Hitleris ir Tojo. Rusiškieji valdovai turi būti įtikinti, kad jiems kėsiantis į Vakarų Europą, amerikiečių atsilyginimas bus staigus, atominis ir lemtingas.

Pasaulio karo ir taikos klausimą sprendžia sovietikų valdininkų grupės riboti protai. Jie skaičiuoja šimtus savųjų divizijų. Jiems nusprendus šiuos turtus išigyti derybomis arba per mažai įvertinus amerikiečių ir kitų sąjungininkų atsilyginamąsias jėgas, gali susidaryti tragiška padėtis.

Ar mes smogsime į Rusiją, ar ne — priklauso nuo atsakymų į šiuos du klausimus: 1. ar mes turime dabar pakankamą reikalingų ir veiksmingų atominių bombų skaičių? ir 2. ar galima jas nunešti ant sovietų jėgos šaltinių? Į šiuos abu klausimus atsakymas yra: taip.

Per visą šį laiką žymiausi atominės jėgos mokslininkai dirbo dieną ir naktį puikiausiose ir geriausiosios aprūpintose pasaulio laboratorijose.

Ar kas nors įsivaizduoja, kad per trejus metus po Hirošimos mes būtume sukūrę šias milijoniškas įmones tik pelėms gaminti?

Kiekvienas, kuris pažįsta amerikiečių uolumą ir išradinumą, negalėtų nepadaryti šių išvadų: a) Amerika turi pakankamai atominių ginklų, b) JAV turi keletą šių ginklų tipų, c) 1949 metų atomo bombos modelis turi daug kartų didesnę ardomąją jėgą už 1945 metų modelį.

Atkakliai tvirtinama, kad mes neturime reikalingų priemonių šioms bomboms ant Rusijos taikinių nugabenti. Tvirtinama, kad Rusija esanti per toli, o mūsų bombonešiai per lėti; rusų sprausminia naikintojai nusodins mūsų

bombonešius, kaip molio balandžius, mūsų navigatoriai niekuomet nesurasią taikinių, mūsų bombuotojai niekuomet negalėsia į juos pataikyti, o mūsų oro pajėgos nesančios pasirengusios kovoti ir t.t.

Prisiminkime šį faktą: 50-000 amerikiečių ir 360 pirmos rūšies bombonešių, priklausančių strateginei oro pajėgų vadovybei, istorijoje sudaro labiausiai naikinamą kovos pajėgą. Ją organizavo generolas George C. Kenney, dabar jai vadovauja gen. Curtis E. LeMay. Tokios organizacijos nėra turėjusi jokia rytų tauta. Prasidėjus karui po kelių valandų mes galime pulti, šioje žemėje bet kurio priešo širdį.

JUOKDARIAI...

„Liaudies Balsas“ įdėjo Vyt. Sirijos Giros „Ponas Oberšturmfiurer SS“, bet Ripka žino tik šį eilėraštį:

DRAUGAS POLITRUKAS

Gėrė alų papėdėj pilies Enkavedistai SSRS. Ką sušaudyt ir ką pakart, Jie čia aptarė jaučiai dabar O paskui ėmė kopt pilin, O ant kalno naktis gili. Miega miestas tenai apačioj, O tas miestas, ura, jų valdžioj! Ir kalbėjo oriai prie pilies Enkavedistai SSRS Apie tai, kad jiems liepta

čionai Likti per amžius amžinai. Tik staiga iš krūmokšnių tankių Sūvis patiesė vieną iš jų... — Partizano ranka taikli, Nors ant kalno naktis gili. Taip ir liko papėdėj pilies Politrukas iš SSRS Nesuskubęs užbaigti kalbos, Kad šioj žemėj jis liks visados.

Tikra teisybė

Pasirodo, kad bolševikai kažkada parašo ir teisybę. Štai „Laisvė“ 28 nr. rašo: „... tarybinė literatūra yra kuriama pagal Lenino nustatytą partinės literatūros principą“... „mūsų tarybinė literatūra taip pat yra tendencinga literatūra“... — sako ir pavergtosios Lietuvos rašytojas J. Baltušis.

Tai yra teisybė, tikra teisybė. Visi sovietinės „tėvynės“ piliečiai negali rašyti teisybės, nes jiems įsakyta rašyti tendencingai, neteisingai, taip, kaip to reikalauja

partija. Todėl niekuomet negalima pasitikėti tuo, kas yra rašoma ir iš Sovietų Sąjungos ir iš okupuotos Lietuvos. Visi tie laišukai, kuriuos skelbia bolševikinė spauda, yra užsakyti ir parašyti tendencingai, pagal partijos įsakymą. Taip Sovietų rašytojas prilyginta blogo ūkininko šuniui, kuris prirakintas prie būdos ir jam neduodama ėsti, — kad pilvo verčiamas jis lotų, staugtų ir kauptų... Na, ir kaukia tie, šuniškoje padėty atsidadę, sovietiniai žmonės, ir to kauksmo pilna bolševikinė spauda.

Viskam kalti... matracai... Užėinu čia pas vieną krautvininką nusipirkti reikmenų... Jis iš pirmojo žodžio ima peikti Kanadą, kad čia viskas esą prasta, bloga... Ot, sako, Sovietuose — tai viskas gerai.

— Tai važiuok į SSRS, — sakau.

— O, važiuočiau, bet neleidžia.

— Kas, ar Kanados valdžia?

— Ne, Sovietai neįsileidžia...

— Tai kodėl gi tokių gerų draugų neįsileidžia?...

— E, sako konsulas, jūs čia pripratę miegoti ant matracų, o Sovietuose dabar dar nėra matracų, tai jūs ten pakelsite nepasitenkinimą...

Na, ar gi ne juokdariai?...

Ripka.

Tas daugiau išmoka, kas moka stebėti.

Napoleon I.

Kaip Sovietai ruošiasi karui

Šis straipsnis parašytas pabėgusio į Angliją Sovietų pulkininko G. A. Tokajev'o, kuris buvo artimuose santykiuose su Sovietų aukštaisiais pareigūnais ir tyrinėtojais. Anglijoje jis parašė spaudai daugelį straipsnių, kuriuose atidengė Kremliaus paslaptis. Čia duodamas vieno jo straipsnio vertimas.

Besibaigiant karui, vokiečių raketų gamybos ir jų tobulinimo progresas stovėjo daug aukščiau, kaip alijantų. Pasibaigus karui, prasidėjo lenktynės tarp sovietų ir anglų bei amerikiečių dėl vokiečių pradėtų gaminti naujų raketų ir atominių ginklų. Čia sovietai atsiliko nuo anglų ir amerikiečių. Žymiausi vokiečių raketų išradėjai ir mokslininkai prisiglaudė vakarų zonose. Nežiūrint to, sovietai išgrabstė visus dar likusius jų zonų inžinierius, technikus, specialistus bei prityrusius darbininkus ir išsiuntė juos į Sovietų gilumą tyrinėjimo darbams.

Mano nuomone, šia forma paimita "reparacija" vokiečių sąskaiton, sovietams atnešė daugiau naudos, negu jų išmontuotos mašinos bei fabrikai ir dirbtuvės. Kadangi aš buvau įjungtas į šios srities darbus, aš drįstu pasakyti, ką aš tikrai žinau.

Vokietijoje buvo 3 sovietų būstinės,

kurių darbas buvo rinkti visas žinias kas liečia raketų gamybą ir surasti visus vokiečių specialistus. Tos įstaigos buvo šios: 1. S.M.A. (Sovietų Karo administracija) Berlyne Karlshorst, kuri žinoma kiekvienam. 2. Sovietų okupacinės kariuomenės būstinė Bebelberge. 3. Sovietų štabas Berlyne.

Apie šią paskutinę būstinę aš turiu šį tą pasakyti. Ji buvo įrengta tolimam Jaeger gatvės gale ir jai vadovavo generolas Šebunin. Tai buvo slapčiausiai saugojama įstaiga, kurios štabas buvo labai didelis. Aš niekada ten nemačiau bent kokio alijantų karininko. Pagrindinis šio štabo uždavinys buvo rinkti visas vokiečių karines medžiagas ir organizuoti surinkimus vokiečių turto kaipo reparacijų. Viskas, kas buvo išsiunčiama į Sovietus, turėjo etiketę su užrašu "Karo grobis". Tokie užrašai būdavo priklijuoti net prie moteriškų apatinių baltinių.

Mano darbas buvo ieškoti vokiečių laboratorijų, dirbtuvių ir rinkti visas informacijas liečiančias atomo ir raketų gamybą. Dažnai aš būdavau siunčiamas kaip paskiras agentas su ypatingais Politbiuro įgaliojimais. Paskutiniu metu aš dirbau su Sovietų oro pajėgų štabu. Kartu su manimi dirbo generolas Serov ir gen. maj. Vasilij Stalin, diktatoriaus Juozo Stalino sūnus. Tuo laiku Serov turėjo ypatingas pareigas šioje srityje.

Vasilij Stalin yra labai slipno kūno sudė-

jimo ir visiškai nepanašus į savo tėvą Juozą. Jo veidas, pečiai ir rankos atrodo kaip ligonio paskutinėjė džiūvos stadijoje. Apie jį galima sakyti, kad jis yra neišsivystęs. Jo plaukai — raudoni ir jo akių žvilgsnis labai nemalonus, visas kūnas šlakuotas, juodi ir ištrupėję dantys. Balsas labai silpnas ir isteriškas, kaip neišsivysčiusio vaiko. Specialūs siuvėjai jam siūva ir taiko uniformą. Su ja jis atrodo kaip telefono stulpas. Jis rūko ir geria be jokio saiko. Karo metu jis buvo paskirtas prie inspekcinės oro pajėgų dalies, kur jis buvo visų nemėgiamas dėl jo ekscesų ir visko informavimo Kremlui. Paskutiniu laiku jis buvo pakeltas į general-majoro laipsnį ir paskirtas vadovauti 16-tam oro korpusui Vokietijoje, nors jis visai tam netinkamas. Daugelis iš jo aviacijos mokyklos draugų dar tebėra leitenantai, kada jis jau tapo gen. majoras. Nežiūrint to, niekas nepakeitė savo nuomonės ir jį visi skaito niekam netikusiu vyru. 1947 metais jis buvo pašauktas į Maskvą ir aš nežinau, kokią postą jis dabar užima.

Kada karas baigėsi, prasidėjo

ieškojimų karštligė.

Buvo ieškoma vokiečių laboratorijų ir vokiečių atomo energijos srities fizikų. Nors Sovietų pajėgos, užėmusios savo zoną, jau turėjo sąrašus vokiečių mokslininkų, bet to nebuvo gana. Po ilgo ieškojimo, Politbiuras praktiškai nieko naujo ir naudingo nesurado, nes daugelis vokiečių mokslininkų, žinodami sovietų metodus ir numatę savo likimą, pabėgo į vakarų zonas.

Didžiąsias laimikis tai buvo suradimas Berlyne Šarlotenburgo Instituto fiziko Dr. Herz. Jis tuoj buvo išsiųstas į Sovietus nesiklausiant jo norų ar pageidavimų. Šiandien dar dirba mažas skaičius nežymių vokiečių fizikų Sovietų Sąjungoje.

Aš nenuslėpsiu jokių faktų, ką Politbiuras stengiasi šioje srityje įvykdyti. Sovietai turi atomo energijos teoriją, bet... yra labai didelis skirtumas tarp teorijos ir atominės bombos padarymo. Kada Sovietai metėsi į aeronautikos sritį ir raketinių bombų gamybą, jie praktiškai teišvystė tik tą, kas vokiečių jau seniai buvo pasiekta. Kas dėl naujo vokiečių progreso aeronautikoje, tai sovietai buvo labai užsiangazavę. Sovietų valdovai kreipė daugiau dėmesio į atomo tyrimą, negu į išvystymą raketinių sviedinių.

Vokiečių raketiniai įrengimai buvo dviejose vietose.

Penemuendėje prie Šiaurės jūros ir Harzo kalnuose, Turingijoje. Taigi pradžioje vienas įrengimas buvo sovietų zonoje, kitas — amerikiečių. Sovietai visur, kur norėjo iškilti pirmaisiais, liko paskutiniais.

Penemuendėje, pirmą kartą aš buvau 1945 metų vasa-

rą. Aš atvykau į Blecherodę kelioms dienoms po amerikiečių išvykimo. Tuo laiku, viskas, kas buvo vertinga, amerikiečiai jau buvo sutvarkę. Penemuende sovietų buvo labai stipriai saugojama. Visi svarbesnieji pastatai amerikiečių dar buvo subombarduoti 1943 metais. Labai maža dalis telioko iš buvusių įrengimų, tačiau V-2 lizdų projektai ir 3 bokštai dar tebestovėjo.

Ten pat sovietai rado vokiečių projektus, kas lietė V-2 raketų išvystymą, kurios pasiekė Amerikos kontinentą. Tūkstančiai darbininkų vėl buvo įjungti į darbą atstatymui sugriautų pastatų. Kada viskas buvo užbaigta, sovietai vėl išgriovė ir išmontavo. Jie viską išvežė į Sovietų gilumą nepalikdami nė menkiausio metalo skeveldros. Betgi pagrindinis trūkumas tai buvo nesuradimas profesorius von Braun, kuris išrado V-2 raketą. Jis jau buvo vakarų zonoje.

Tarp dokumentų, liečiančių raketinių bombų gamybą, sovietai surado neužbaigtą taip vadinamą "Sanger projektą". Šitos "Sanger projekto" kopijos dar buvo rastos Berlyne ir Halėje. Tai buvo teorija iš fizikos, matematikos, stratosferos ir raketinių lėktuvų gamybą. Tie raketiniai lėktuvai turėtų skristi aplink pasaulį be jokio sustojimo.

Pirma sovietų mokslininkų karštligė buvo tuoju įvykdyti tą teoriją praktiškai, bet vėliau išgilinę, jie pastebėjo, kad Sanger bomba — nepada-

John Fisher padarė karjerą pasakodamas Kanadai apie ją pačią. Pašaliečiams (užsieniečiams) jis dažnai skamba kaip super-patriotas, garbinąs savo krašto kilimą, nutylėdamas jo trūkumus. CBC skiria jam 15 min. kas sekmadienį 7.15 vakare per Trans-Canada tinklą.

TVARKOMI LIETUVIŲ SIELOVADOS REIKALAI VOKIETIJOJE

Kan. F. Kapočius tarėsi su vokiečių kardinolu J. Frings, vokiečių vyskupų konferencijos pirm. Vyr. lietuvių tremtinių dvasinių reikalų tvarkytoju buvo paskirtas tas pats kan. F. Kapočius, "Fluechtlingsoberseelsorge" titulu, kaip vyriausias lietuvių tremtinių sielovados tvarkytojas Vokietijoje ir Austrijoje. Šiam jo paskyrimui pritarė ir Popiežiaus nuncijus Vokietijoje. Kan. F. Kapočius ir toliau reziduos Kirchheim im Teck'e.

MARSE ESANTI GYVYBĖ

Astronomai konstatuoja, kad Marso planetoje egzistuojanti gyvybė, kuri stokuojanti chlorofilu. Marse esą vandens, angliarūkstės ir šiek tiek deguonio. Aplink ekvatorių pastebėjimai žali plotai ištisus metus paliko nepasikeitę, o ašigalių link — jie keitėsi pagal metų sezonus.

roma. Aš taip pat buvau tos nuomonės.

Aš ir Serov buvom pakviesti į Politbiuro sesiją.

Mums buvo įsakyta būtinai surasti ir pristatyti Sangerį. Gavę tą įsakymą, aš, Vasilij Stalin, Serov, Keldiš išvykome jo ieškoti. Ilgai mes jo ieškojom, bet neradom. Serov net į Vieną buvo nuskridęs, nes buvo žinoma, kad prieš karą jis dirbo ir gyveno Vienoje. Ir ten jo nebuvo. Pagaliau sužinojome, kad Sanger su prof. Georgi grupe dirba kažkur Prancūzijoje. Su juo taip pat pranyko jo padėjėja gabi matematikė Frau Bredt. Aš pats jos daugiau ieškojau negu paties Sanger, bet jokių jos pėdsakų nesuradau.

"Sanger projektą" buvo atspausdinta tik 60 kopijų. Juos turėjo tik tokie asmenys kaip Goering, Milch, Messerschmidt, Prandtl, Tank, von Braun ir kt. Tik 3 kopijos buvo rastos sovietų zonoje, kitos kopijos, savaime aišku, pateko į vakarų zonas.

Mano nuomone, Sangerio planas yra įgyvendinamas, bet aš esu tikras, kad sovietai neturi priemonių tai padaryti. Turėdamas kaikuriuos dokumentus, Politbiuras išleido instrukcijas, kad būtų surinkta kuo daugiausia vokiečių ekspertų, nes Sovietų Sąjunga neturėjo jokio patyrimo šio srty. Jie tikėjosi tai padaryti su vokiečių mokslininkų pagalba, bet su vokiečiais jau buvo per vėlu.

Tie vokiečių mokslininkai, kuriuos Politbiuras ieškojo dar 1945 metų vasarą, visi buvo pabėgę į Vakarus.

Vėliau Politbiuras pakeitė savo taktiką. Norėdami kaip galima daugiau sugraibyti vokiečių ekspertų, sovietai pasiūlė jiems didžiausių privilegijų, lengvatų ir didžiules sumas pinigų, tačiau tais "pajadais" susižavėjo tik labai mažas nežymaus išsilavinimo vokiečių fizikų. Jie pasisiūlė dirbti sovietams, Sovietai juos tuoj išsiuntė į savo krašto gilumą jų visiškai neatsiklausę. Sovietai negavo, ko jie ieškojo, tai didžiųjų vokiečių mokslininkų k.a. Prandtl — vienas iš aerodinamikos kūrėjų, A. Lippisch — raketų konstruktorius, Messerschmidt — lėktuvų konstruktorius, Walter — raketinių lėktuvų konstruktorius, Buseman — gazo-dinamo žinovas, Tank — lėktuvų inžinierius, Heinkel — naikintuvų konstruktorius, Heisenberg — atomo specialistas, von Braun — žmogus, kuris ruošėsi gaminti V-2 raketą, Wagner — raketų specialistas, E. Schmidt — thermo-dinamo specialistas ir kt.

Keli vokiečių ekspertai su prof. Bock pateko į sovietų rankas. Jie dabar dirba Sovietų Sąjungoje. Prof. Bock su viena vokiečių grupe dirba Hidrodinamikos Institute Maskvoje. Kiek aš žinau, jis savo būviu nėra patenkintas.

Kita vokiečių ekspertų grupė žuvo lėktuvo katastrofoje, kada juos vežęs lėktuvas nukrito Bykovo aerodrome, netoli Maskvos.

1947 metais balandžio mėnesį aš buvau pakviestas į Maskvą dalyvauti

svarbioje konferencijoje,

kuri įvyko Kremluje. Ten dalyvavo Malenkov — komunistų partijos sekretorius, Voznesensky — planavimo ministeris, maršalas Veršinins — oro pajėgų viršininkas, Chručinin — oro pajėgų ginklų gamybos ministeris.

Malenkov karštai pareiškė, kad reikia pasiskubinti su raketų gamyba, Chručinin pareiškė, kad reikia išnagrinėti V-2 klausimą prieš nagrinėjant kitas problemas.

— "V-2," — suriko Malenkov, "aš nenoriu Jūsų V-2!" Jūs manot, kad mums reikės kariauti su Lenkija? Mes norime turėti raketų, kurios pasiektų kitą Atlanto pusę." Toji konferencija baigėsi specialia Politbiuro sesija, kurioje pirmininkavo Stalinas. Aš buvau pirmuoju kalbėtoju. Apilink Staliną prie ilgo stalo sėdėjo Molotov, Malenkov, Ždanov, Berija, Mikojan, Voznesenskij, Vorosilov. Aš sėdėjau kitam stalo gale tiesiai prieš Staliną. Serov stovėjo užpakaly manęs per visą posėdžio eigą. Temos buvo "Vokiečių raketiniai bandymai" ir "Sanger projektas".

Nors vienas iš Stalino titulu yra "mokslo galiūnas", bet jis apie mokslą jokio supratimo neturi. Prieš jį gulėjo "Sanger projekto" vertimas rusų kalba, kuriuo jis tesidomėjo tik kaip popierių krūva. Pakėlęs tą vertimą, jis pasižiūrėjo į mane ir paklausė. "Drauge Tokajev, ar jūs esate susipažinę su šiuo darbu?" "Taip, drauge" — aš atsakiau. "Ar negalėtumėt mums paaiškinti apie tai?" jis pareiškė. Mano raportas apie Sangerio planą tęsėsi apie 40 minučių. Laike mano kalbos Stalinas visą laiką vaikščiojo, protarpiais prieidavo prie manęs ir užklauso. Jis atrodė visą laiką labai prislėgtas. Kada aš pranešiau, kad gambiausieji vokiečių mokslininkai pabėgo į vakarus, Stalinas pabudo kaip iš miego. Suraukęs antakius jis suriko: "Tai kur dabar yra Sanger?" Aš atsakiau, kad aš nežinau, bet yra pagrindo manyti, kad Sanger yra Prancūzijoje, o Tank — auglų zonoje.

Pasibaigus posėdžiui, Stalinas pranešė Sokolovskui, kad jis įvykdytų Berlyne viską, kas bus reikalinga dėl tyrinėjimų komisijos. Jis priminė visiems, kad nuo dabar reikia kreipti ypatingą dėmesį į aeronautiką. Į nieką ypatingai nesikreipdamas, ir mosuodamas dešine ranka, jis suriko: "Mes turime turėti Sangerio ginklą! Jei mes turėsime tokį ginklą, tai bus lengviau susikalbėti su Trumanu! Tada mes jį suraminsim!"

Vertė Morris Capkau.

Tautietai, ar jau turi „NL“ sera?

Tik bendromis jėgomis pastatysime didelį spausdinto žodžio rūmą Kanadoje. Geriausias kelias į jį — per "NL" šėrus-akcijas, kurios platinamos per kiekvieną Kanados Lietuvių Tarybos skyrių arba persiunčiamos tiesiogiai, prišintus pinigų adresu:

INDEPENDENT LITHUANIA

3 Fourth Ave.,

VILLE LASALLE, MONTREAL, QUE.

Vienas šėras kainuoja \$10.00.

Jeigu pinigus už šėrus jau įmokėjai ir dar, negavęs šėrų, pakeitei savo adresą — būk malonus apie tai pranešti, nes pradedamas šėrų išsiuntinėjimas

"NL" bendrovė.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Mirė kompozitorius E. Gailevičius

Gimė 1874 m. lapkričio mėn. 5 d. Žagarėje. Mirė 1949 sausio mėn. 17 d. Hamburge.

Spakenbergo pabaltiečių kapinėse š.m. sausio mėn. 20 d. palaidotas užsitarnavęs Lietuvos muzikos veteranas kompozitorius Emerikas Gailevičius.

E. Gailevičiaus asmenyje lietuvių tauta neteko pajėgaus muziko, karo kapelmeisterio, kompozitoriaus ir instrumentuotojo bei atsidausio pedagogo. Nuo pat grįžimo laisvon tėvynėn 1920 m. velionis visa širdim atsidavė Lietuvos muzikinio gyvenimo kūrui. Jis buvo Valst. Operos orkestro kontrabasų grupės koncertmeisteriu, Kauno Konservatorijos kontrabaso ir klarneto klasės dėstytoju, vėliau atskiros karo kapelmeisterių klasės vedėju.

Šalia savo įtempto pedagoginio darbo, velionis rado laiko parašyti daugybę kūrinių, kurie išpopuliarėjo lietuvių tautoje. Kas gi nežino šaunių E. Gailevičiaus kūrinių, kaip „Ramovėnų maršas“, „Prezidentas“ (su puikiu trio „Du broliukai kunigai“ tema), himnas-kantata „Dariusi ir Girėnui“, intermezo „Vestuvinė Eiseną“ ir tt. Visi šie velionies kūriniai paremti gražiausių mūsų liaudies dainų melodijomis. Velionis paliko visą eilę fantazijų ir liaudies dainų parafrazų simf. orkestrui (minėsim tik bene populiariausią „Lietuvių Kaime“). Be to, jis surinko ir solo balsui suharmonizavo apie 100 lietuvių liaudies dainų.

Ankstyvesnėje Lietuvos muzikų kartoje E. Gailevičius buvo vienas tų, kurie turėjo ne tik gražių planų, idėjų ir užsimojimų, bet kartu ir techniško žinių ir praktikos įgūdžių. Ypač instrumentacijos srityje velionis buvo neginčijamas autoritetas. Jam buvo patikėta šių kūrinių instrumentavimas: Č. Sasnaus-

ko „Requiem“, to paties autoriaus kantata „Broliai“, J. Naujalo „Ruduo“, J. Žilevičiaus „Simfonija“ ir daugybė kitų: jų tarpe Chr. W. Gluck'o ištisa opera „Gegužės Karalienė“. Tad pajėgiausį savo gyvenimo laikotarpį velionis yra pašventęs lietuviškos muzikos puoselėjimui, ar tai renkant ar harmonizuojant dainas, ar velkant jas į puošnų orkestrinį rūbą arba, pagaliau, ruošiant prieauglį didesniems uždaviniams.

Visuomeniškų atžvilgiu, tačiau, E. Gailevičius kiekvienam lietuviui yra artimas ir mielas kaip ilgametis Karo Muziejaus orkestro dirigentas ir kūrėjas.

Velionis gimė Lietuvoje ir pirmąsias muzikines žinias įsigijo nuo tėvo — Žagarės vargonininko. Vėliau buvo priimtas į žinomą Kunigaikščio Bagdono Oginskio orkestro mokyklą Rietave, kur netrukus grojo klarnetu orkestre, kartu lankydamas vidurinę mokyklą. Kunig. Oginskis greit pastebėjo jaunuolio talentą ir jį išsiuntė Varšuvos konservatorijon. Ten velionis baigė kontrabaso klasę, kartu lankydamas ir kompozicijos klasę. Pirmą kartą jo kūrinius išpildė Rygos lietuvių choras. Vėliau jis vyksta Maskvon, kur pradžioje groja įvairiuose orkestruose, vėliau Zimino vardo operos orkestre, lygiagrečiai gilindamas kompozicines žinias pas žinomą pedagogą Tanėjevą.

Metų metus Karo Muziejaus orkestras džiugino kaudiečius savo koncertais muziejaus sodelyje, šimtus kartų velionies parašytų gedulingų maršų invalidai vyko pagerbti Nežinomąjį kareivį, tūkstančius kartų ten skambėjo „Marija, Marija“.

Bolševikams antrą kartą artinantis, E. Gailevičius, pa-

KULTŪROS KRONIKA

— Lietuvių Kultūros Fondo centras nutarta įkurdinti Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kur persikelia daugiausia jo valdybos narių ir kur yra pati didžiausia lietuvių kolonija visoje Žemėje. LKF pirmininkas rašytojas L. Dovydenas taip pat persikelia į JAV.

— Šių metų literatūros premijas paskyrė Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Švietimo valdyba, BALFas, Lietuvos Raudonasis Kryžius, leidykla „Patria“. Premijoms skirti komisija sudaryta iš J. Brazaičio, A. Rūko, Brazdžionio, Nykos-Niliūno ir H. Radausko. Premijų paskyrimas ir įteikimas, kaip pernai, nustatytas Vasario 16-os dienos išvakarėse.

— Lietuvos Valstybės Operos solistė E. Kardenienė pakviesta koncertuoti į Chicago. Dabar ji rūpinasi gauti leidimą, kad kovo mėnesį galėtų išvykti iš Montrealio į JAV.

— Švedų laikraštis „Dagens Nyheter“ įsteigė pirmąjį radio laikraštį. Bet kurioje žemės vietoje esanti spausdinamoji mašina paleidžiama į darbą radio pagalba.

— Stokholme atidaryta Augusto Strindbergo kūrinių paroda, kurioje įstatyta ligšiol dar nematyti kūrinių. Paroda suruošta ryšium su 100 metų nuo gimimo sukaktuvėmis.

— Sitraukė į Vakarus. Jis išskentėjo visus tuos vargus, kurių neišvengė nė vienas tremtinys.

Paskutinį kartą lietuvių tremtinių būrys sugiedojo Karo Muziejaus kapelmeisteriui „Marija, Marija“, palydint pučiamųjų orkestro garsams. Pridengę senelio veterano palaukus svetimos žemės smėlių, tremtiniai skrstėsi, tarsi netekę gyvosios tėvynės dalies... (LŽ)

Tėvynės Žvaigždė

JURGIS KASTYTIS GLIAUDA

Lietuva! Tu žadėtoji žeme!
Kur gi aš be tavęs, kur gi aš?
juk skausmingoj kelionėj benamėj
audros - vėtros kaip spyglį nuneš.

O kai Tu — negaliu aš apakti;
o kai Tu — aš į tikslą brendu,
ir tamsiausią iš tamsiausių naktį
danguje kelio žvaigždę randu.

O Tėvynės Žvaigždele vakare,
mano vargo kelionėj žibėk,
į šešioliktą naują Vasario
iškankintus lietuvius lydek!

Lietuva, Tu, šalele gimtoji!
Kur gi mes be tavęs, kur gi mes?
Tik kai Tavo Žvaigždė mus globoja,
niekas kelio namo nepames.

Steigiama Lietuvių meno galerija

Didžiai daliai pajėgiausių Lietuvos dailininkų atsidūrus tremtyje ir svetimos žemės intensyviai tebetęsiant savo kūrybinį darbą, kyla klausimas, kas išsaugos geriausiųjų kūrinius ateinančioms mūsų tautos kartoms. Atsakydamas į šį klausimą, Lietuvių Dailės Institutas šioje sunkioje mūsų tautai valandoje ryžtasi geriausių mūsų tremtyje esančių dailininkų kūrinius surinkti į vieną kolekciją ir šiuo žygiu padaryti užuomazgą Lietuvių Meno Galerijai, kuri bus visos lietuvių tautos nuosavybė. Šio rinkinio meno kūrinių bus naudojami reprezentacinėms parodomis ruošti ir apskritai lietuvių meno propagandai.

Ta pačia proga Lietuvių Dailės Institutas pasižada kurti, saugoti ir didinti lietuviškuosius meno turtus ir perduoti juos būsimoms kartoms. Nuoširdžiai sukurta autentiškas menas išryškina tautos individualybę bei jos meninę kultūrą. Mene gyvena

gimtojo krašto gamta, sruvena tautos kraujas ir atsispin-di jos dvasia. Meno lūpomis prabyla tautos balsas, išryškėja jos originalus pasaulėvaizdis ir iškyla tautos genijus. Menas yra tautos gyvoji siela.

Todėl Lietuvių Dailės Institutas įsipareigoja aukoti visas savo jėgas kūrybai ir geriausių šios kūrybos vaisius sunešti į savo tautos krautinę skrynį — Lietuvių Meno Galeriją.

Lietuvių Dailės Instituto
Suvažiavimas.

MIRĖ KOMP. J. TALLAT-KELPSA

Pranešama, kad šiomis dienomis mirė komp. Juozas Tallat-Kelpša, autorius elės kūrinių, Lietuvos alstybės Operos pirmasis dirigentas ir vienas iš jos organizatorių, paskutiniu metu parašęs kantatą, kuri buvo išpildyta Maskvos simfoninio orkestro. Plačiau apie jį kitame numery.

KETURIOS NAKTYS

ANTANAS RUKAS

Aš gaunu daug laiškų iš Kanados. Man rašo jau ten nuvykę mano stovyklos bendragyventojai. Laiškų yra visokių — ir linksnių ir liūdinių, kaip ir turi būti. Bet vienas laiškas, kuriame buvo žodžiai — „jis pašoko nuo stalo ir piktą balsu užriko: „lauk iš mano namų!“ — paminėjimo vertas. Gal ne tiek laiškas, kiek kai kurie mano buvusio bendragyventojų Juozo, to laiško autoriaus, gyvenimo momentai, keturios jo gyvenimo naktys.

1.

Birželio naktys Kaune dažnai būna labai tvankios. Tokia minkšta šiluma apglėbia kūną, kad leipsti nuo svaigulio. Ir kai pro atdarą langą išlaužia švelnučiai miegančio darželio kvapai, trauki juos visa krūtine ir pasisotinti negali.

Aprašomoji naktis buvo tokia. Juozas neramus vartėsi pataluos, galvodamas, kad, štai, neužmiega, o rytoj nuo ankstyvojo vėl reikės bėgioti po miestą su įvairiausiais reikalais... Tą birželio mėnesį buvo labai neramus gyvenimas Kaune. Visa Lietuva tuomet buvo išmušta iš vėžių, žmonės nežinojo, kas galima — kas ne, kas baltas — kas juodas, kas šventas — kas praeiktas.

Darželio kvapais alsuodamas Juozas jau rengėsi šiaip taip užmigti. Bet atskrendanti miegą nubaidė beldimasis į duris.

— Kas?

— Milicija!

Juozas šoko iš patalų, pasukubomis apsirėngė ir pribėgo prie atdaro lango. Darželio jurginuose įsibridęs stovėjo mėlyna kepurė kareivis, o jo durtuvo smaigalsy blizgėjo sidabru. Kelias pro langą buvo užkirstas, ir teko atidaryti duris.

Kareiviai dirbo greitai. Vardas, pavardė. Patikrino sąrašą. Tas pats. Penkios minutės susirengti ir pasiimti būtiniausiems daiktams. Ir Juozas jau gatvėje, sunkvežimyje, kur šnirpštė krūva vaikų, verkė kelios moterys, o vienas vyriškis, išispraudęs kampe, nagus kramtė. Sunkvežimis sustojo dar prie kelių namų, vis pasiūdamas po vieną ar daugiau aukų, žinančių, kad paskutinį kartą kvėpuoja Kauno nakties tvankuma, kad pasitinka tolimas kelias į nežinomus svetimus kraštus, į katorgą.

Iš miesto sunvekžimis važiavo per Mickevičiaus slėnį. Ten plentas labai vingiuotas ir laipioja kalniukais — aukštytyn, žemyn. Paplentės prižėlusios tankių jovarų, karklių, alksniukų, šakomis braižančių sunkvežimio šonus. Juozui žaibinė mintis šovė į galvą. Jis pasispyrė iš sunkvežimio ir nukrito ant susipynusių šakų. Girdėjo dar šaukusmus, šūvius, bet, kojomis pasiekęs žemę, nuvingiavo tolyn į tankumynus. Mickevičiaus slėnio dauburiuose be-

sislapstantį žmogų surasti sunku, ypatingai, kai ieškomajam nėra laiko.

Juozas, pasiūpęs kelias dienas, sulaukė karo.

2.

Išėjęs iš fabriko Juozas nenorėjo eiti namo. Netraukė į purvinus barakus, kur pro sienų plyšius šaltis vaikščioja, o darbo draugai, trise rūkydami vieną cigaretę, keikia save ir likimą. Juozas dažnai po darbo klaidžiodavo vingiuotomis Vienos gatvėmis, nueidamas ligi Dunojaus, ant kurio kranto taip ramu sėdėti palydint saulėleidį. Už kaminų, milžiniškų žibalo bosių, už namų dingus saulei, tuojau pat ateina juoda naktis ir miestas, paskendęs tamsioje, gyvas tik tramvajų spigimu.

Deja, tramvajus į Laer gatvę šią naktį neina — su bombarduoti bėgiai. Juozas jau žinomu ir ne kartą vaikščiotu trumpiausiu keliu kapsitosi pėsčias į dešimtą Vienos kvartalą. Ko artyn, to neramyn: vėjas atneša šniokštimą ir suodžius, o žmonės — neramias kalbas. Išėjus į plačią Favoritų gatvę, atsiveria ugnies marios. Praėjimo nėra, kelias užtvertas; policininkai, gaisrininkai rėkauja, bėgioja, bet sunku sutramdyti įdūkusius raudonus liežuvičius. Darbininkai susigūžę kalmėje žiūri į savo kad ir nemielą, bet buvusią pastogę, o jų prižiūrėtojai laksto aplinkui ir grąšina neišsiskrysti. Vadinasi karas nuskriaudė ir taip jau nuskriaustus žmones; Juozui sudegė paskutiniai daiktai, atsivežti iš Lietuvos, liko žmogus, kaip stovi —

siela, kūnas ir menkas darbinis aprėdas.

Juozas paspaudė be žodžių artimesniems draugams rankas ir dingo nakties tamsioje, pradėdamas benamio kelionę po visą Vokietiją.

3.

Kas atvažiuodavo į mūsų stovyklą vasarą, manydavo, kad rojuje gyvename. Kalno papėdėje prie žemės prilinkę, įdubusiais stogais, lyg balnais, barakėliai skendo žolynuose. Neįgudusi akis nepamatydavo nei popieriais ištiktų langų, nei pro kampus šviečiančios saulutės, nei išvirtusių durų, nei išpuvusių grindų. O mūsų sriubos joks svečias neragaudavo, nes drovėdavomės ja vaišinti.

Toje stovykloje aš ir susidūriau su Juozu. Mudu gyvenome viename kambaryje ir ilgomis, purvinomis, nuobodžiomis rudens naktimis drauge kūrėdavome pečių patamsyje, nes retai kada mūsų stovykloje elektra būdavo nesusėdusi. Pečiuje žalias bukas čirškia, ugnelė spragsi, o Juozas vieną tokią naktį man pasakojo savo gyvenimo istorijas, kurių porą jums jau paminėjau.

Kai amerikiečiai Bamberge mus vadavo, neištveriau, dar kulkoms zvimbiant užšokau ant stogo ir iškėliau baltą vėliavą. Šeiminkas rėkė nušausias mane kaip žūnį, bet ar puštaliatą iš baimės buvo pamiršęs ar šiaip pabijojo, tik keikdamasis nulėkė gatvę, ir aš daugiau jo nebemačiau.

Kartą važiavau į Liubeką sesers ieškoti. Amerikiečiai kareiviai tikrino traukinį.

Išvarė visus žmones iš vagonų ir liepė kojas nuslauti. Visus batus sumetė į krūvą ir paleido traukinį. Sako, dabar galit visi važiuot. Žmonės ko neprisitrenkė vienas kitą, kol atsirinko savo batus. Amerikonams buvo gardaus juoko... O traukinys vistiek nuvažiavo.

Kaip karšto švino lašai, krinta nakties tylumos tamsioje paprasti, bet nuoširdūs Juozo žodžiai.

Ak, kad greičiau ištrūkus iš tos Vokietijos! Turiu aš brolių Kanadoje. Jau tris laiškus rašiau, neatsako. Gal, adresą pakeitė, o gal užmiršo mane. Tik vaikas buvau, kai išvažiavo iš namų...

Rytuose jau švinta, ir mudu su Juozu ruošiamės gulti. Jam geriau: jis turi viltį — brolių Kanadoje, o aš ir to neturiu.

4.

Juozas į Kanadą išvažiavo, nors brolis ir neatsiliepė. Kanadai reikia raumeningų vyrų, tai ir paėmė Juozą. Jis jau atkirto miškus ir dabar kuriasi savarankiškai gyventi. Štai ir ištrauka iš jo paskutiniojo laiško:

„Mano brolis, jei pameni, pasakojau, gyvena prie Otterville, Ontario. Tai aš, atsišveikinęs su miško kirtimo bendrove ir susidėjęs į piniginę sutaupytą dolerių pluoštą, sėdau į traukinį ir beveik visą parą bildėjau. Stotyje mane pasitiko brolis. Pažinau, nors ir seniai buvau matęs, nors jis ir pasitaisęs — sukanadėjęs, sustorėjęs. Pasisveikinimas buvo kad ir nelabai broliškas, bet šiltas. Aš brolio žvilgsnyje vis mačiau kažkokį įtarimą, kažkokį klausimą.

LIETUVIAI KANADOJE

Balsas iš prerijų kaimo

Norėčiau pasakyt keletą žodžių visoms savo pažįstamoms ir nepažįstamoms liukimo draugėms.

Pirmas dalykas — nereikia nusiminti. Žinau, kartais visų mūsų veidais "nulyja", kai, nešiodamos įvairiausių sudėties bei paskirties kibirus, prisimenam tėvynę ir namus. Betgi šitoks gyvenimas nėra amžinas — praeis metai ir kiekviena susitvarkys pagal savo norą ir sąlygas.

Antra — nereikia užsileisti kiekvienai darbdavio užmačiai. Mes pasirašėme sutartį dirbti kaime, bet dirbti namų ruošoj, viduje. Jeigu jie kartais nori mūsų darbo daržinėje ar lauke, jiems reikia kaip nors pasakyti, kad mums šitie darbai nėra privalomi ir, jeigu mes dirbam, tai yra tik tai mūsų gera valia, o jie priversti negali.

Trečia, mes esam surištos su ūkiu, bet nebūtinai su tuo, į kurį mus paskyrė. Mes galim keisti darbdavį, jeigu sąlygos yra nepakankamos. Pav., tai pačiai nelaimingajai, kuriai darbdavys grąšino sugrąžinimą į Vokietiją. Tai juokinga. Žinokim ir parodykim, kad tai žinom, o tai sulaukys juos nuo saugliavimo. Kiek teko girdėti iš tos ponios, mus į darbovietes paskirsčiusios, visi ūkininkai yra labai patenkinti DP mergaičių darbu ir nė vienas iš jų nenorės lengvai be laiko su mumis atsiveikinti, o ypatingai, kad Kanadoje labai trūksta moteriškos darbo jėgos ir ypač kaime. Žinoma, dirbti reikia, ir visur reikės — namų nerasis ir bent šiuo metu reikia apie tai užmąstyti, bet užgauliojimų visados galima išvengti. Beveik kiekviename didesniame mieste ir jau tikrai visose jų sostinėse, yra darbo įstaigos (National Employment Service) ir, didesniems neaiškumams iškilus,

kada jau neįmanoma savitarpui susitvarkyti, reikia į šią įstaigą kreiptis. Būkim visiškai tikros, kad nuo užgauliojimų ir vyriškų darbų, kaip mėslo mėžimo ar kitų, būsim tikrai apsaugotos.

Mūsų dalia yra sunki, bet ji nėra nepakeliamą. Pagalvokim apie pasilikusius tėvynėje, apie vargstančius stovyklose Europoje; palyginkim mūsų gyvenimą su jų, ir pamatysim, kad jie, nežinūrint visų mūsų užklumpančių sunkumų, turės daug ir daug komus pavydėti. Ir tada mūsų gyvenamoji diena neatrodys tokia sunki ir liūdna, o, praėjus keletui metų, prisimindamos išgyventus vargus, mes pačios mokėsime labiau įvertinti kiekvieną dirbantį. Šitie metai yra mūsų pažinimo metai, — mokėkim tą išnaudoti. Kiekviena tepasistengia išmokyti kaip galima daugiau anglų kalbą, o tam, šeimose dirbant, ypač palankios sąlygos ir tai nė vienu atveju — ir grįžimo į tėvynę, ir pasilikimo svetimam krašte — nepakenks, o tik padės.

Be pagiežos ir pykčio prisiminkim šitą mums likimo primetą treminio dalią ir garbingai ištvėrkime iki galo!

J. S-tė.

TEL. KE 3881

G. G. J.

DAŽOM IR DEKORUOJAM KRAUTUVES,

restoranus, viešbučius ir namus. Darom iškabas, reklamas ir užrašus ir atliekam namų remonto darbus iš vidaus ir lauko.

Darbą imame ir už Toronto ribų.

1414 DUNDAS STREET W
TORONTO, Ont.

SĖKMINGAI BAIGEM SUTARTĮ

Noranda, Que. Norandos kasykloje dirbančiųjų lietuvių pirmoji grupė, 40 asmenų, baigė sutartį. Iš to skaičiaus pusė vedusių, kurių šeimos prieš Kalėdas yra atvažiavusios. Yra keletas, kurių šeimos likusios Lietuvoje. Per tą laiką daugelis gražiai susitvarkė: nusipirko reikalingiausių daiktų, apsirėngė ir dar atidėjo po keletą šimtų ateičiai. Baronaitis ir Ruslys susidėję nusipirko išsimokėtinai namuką.

Visi baigė sutartį liko dirbti kasykloje toliau. Kasykloje darbo sąlygos gal vienos geresnių. Mokama už darbo valandą \$1.00-1.08, dauguma dar uždirba bonus, kurių sudaro \$20-60 per mėn. Gyvenimo sąlygos taipgi neblogos. Miestas irgi nevisai mažas, nes susijungė du miestai — Noranda ir Rouyn.

Lietuviai susiorganizavę į KLT dabar visu smarkumu ruošiasi Nepriklausomybės šventės minėjimui, kuris įvyks vasario 27 d. 19 val. Remembrance Hall Noranda. Į šį minėjimą — koncertą pakviesta ir sutiko atvykti Lietuvos Valstybės Operos solistė E. Kardelienė. Taip pat intensyviai ruošiamas Norandos vyrų choras vedamas Vyt. Dargio ir tautinių šokių grupė vadovaujama Breichmanienės.

Į koncertą atvyksta Val d'Or KLT skyrus vyrų choras ir tautinių šokių grupė, Cadillac vyrų tautinių šokių grupė ir kvartetas. Todėl turėsime progos išgirsti jungtinių dviejų skyrių chorą ir pasigėrėti trijų grupių atliekamais tautiniais šokiais.

Skyriaus valdyba prašo visas apylinkės lietuvių kolonijas ir pavienius asmenis, atvykti į Nepriklausomybės šventės minėjimą. Jul. St.

REIKIA MIŠKO DARBININKŲ

Paskutiniu laiku yra didelis miško darbininkų pareikalavimas Regan Depot (West of White River).

Darbo rūšis — popiermalčių: 1 vežėjas (su arkliais), 2 krovėjai.

Sąlygos — šalta, sniegas. Darbas — sunkus.

Uždarbis — akordiškai — 8-10 dol. dienai, padieniui — 7.35-7.70, už valandą 90 c.

Laikas — vežimas užtruks iki kovo mėn. pabaigos.

Pragyvenimo išlaidos: visas išlaikymas per dieną — 1.65 dol. Mokesčiai bendra tvarka. Rūbai ir apavas — savi, perkami vietoje.

Atvykus į Regan — Employment office galima prašyti, kad skirtų kur yra lietuvių: (Aho 46-10, Aho 45-3, Maki 55-2, Jackson 48-2, Camp 23-5).

Dėl trumpo darbo laiko patarčiau vykti tiems, kurie visai darbo neturi. Tai vis dėlto yra proga vieną kitą ar trečią šimtą dolerių uždirbti.

P. Adamonis.

MAŽA BENDRUOMENĖ

Fredericton, N. B. New Brunswick provincijos sostinėje — Fredericton'e tegyvena viena lietuviška šeima. Tai

TEL. VI.6373

6668 DeLorimier Ave.
Montreal, Que.

Albertas J. Norkeliūnas

GENERAL INSURANCE VISOKIAUSIA APDRAUDA

Teikiu sąžiningą patarnavimą visose Apdraudos srityse

Pildau valdiškas blankas, darau raštų ir dokumentų vertimus ir t.t.

Valandos: Pirm. ir ketvirt. vakarais nuo 7.00 iki 10.00 ir pagal susitarimą.

Maistas i Europa per VIENA SAVAITE SAFE

SAVE A FRIEND IN EUROPE, Inc.

Montrealo skyrius — 1410 Stanley Street, Montreal, P.Q., Canada. — Tel. BE 4506.

Kaip veikia SAFE? Už kiekvienus \$10.05 kuriuos prisiųsite, SAFE pasiųs jums vieną Skulbos Orderį. Jame jus įrašysite siuntinio gavėjo vardą ir adresą ir pasiųsite oro paštu į Europą. Gavėją jis pasieks per vieną savaitę ar greičiau. Orderio gavėjas kreipsis į vieną iš Paskirstymo Centrų Vokietijoje, kurie surašyti antroje orderio pusėje, ir jam tuojau pat bus išduotas SAFE pakietas.

Jeigu gavėjas pats negali nuvykti į Paskirstymo Centrą, jis gali įgaluoti kitą, padėdamas savo parašą antroje orderio pusėje.

Be visiems gerai žinomo standartinio siuntinio 21 sv. už \$10.05, mes turime sandėliuose Vokietijoje ir Austrijoje siuntinius po

- 1) 11 sv. rafinuoto cukraus už.....\$ 2.45
- 2) 16½ sv. grynų taškų už.....\$11.40

Užsakydami visada nurodykite zoną

SAFE maisto siuntiniai jau ten vietoje ir laukia jūsų užsakymų! Apie šimtą Paskirstymo Centrų Vokietijoje! Rašykite sekantį užsakymą (angliškai arba vokiškai):

SAFE, Inc., 1410 Stanley St., Room 920, Montreal, Q., Canada—Phone: BE 4506.

Enclosed is ☐ Money Order for Dollars (\$.....) for which please send me Speed Vouchers at \$10.05 each, subject to usual SAFE conditions.

Please print YOUR name and address

NAME

STREET AND NUMBER

CITY AND STATE

DO NOT WRITE HERE

Please check Country and Zone below:

☐ AUSTRIA - ALL ZONES

GERMANY

☐ BERLIN (all sectors)

☐ AMERICAN ZONE

☐ BRITISH ZONE

☐ FRENCH ZONE

Or print name of City and Country here

☐

Ir kai jo liuksusiniu automobiliu važiuojame vingiuotu keliu ir kai suėjome į puošnią, gražiai įrengtą jo vilą ir kai, supažindinęs mane su savo gausia šeima, pasodino prie vaišių stalo.

Kalboms temų netrūko. Pasakojau, o jie klausėsi. Apie tėviškę, apie senelius tėvus, kažkur dabar gyvenančius, apie vargšę sesrį, apie dipukus, vargstančius Vokietijoje. Į vakarą privažiavo kaimynų tokiomis pat puošniomis mašinomis, ir mano žodžiai buvo jau nebe paprastas pasikalbėjimas, o ištisa paskaita, užtrukusi ligi vidurnakčio. Aš jau buvau labai pavargęs, kai mane brolis paklausė:

— O sakyk tu man, ko jūs, visi dipukai, nevažiujate iš Vokietijos namo?

— Kaip tai?

— Ko ten sėdite? Veltui duoną valgoti? Ko atsibastėte čia, į Kanadą? Kada namuose tiek darbo laukia?

Aš iš karto supratau ir įtariamąjį brolio žvilgsnį ir nebrolišką susitikimą.

— O sakyk man, brolau, ar tu šoktum į Niagaros krioklį plaukti?

— Kaip jį perplauksi? Juk tai mirtis.

— Dėl tos pačios priežasties mes nevažiujame namo.

— Propaganda! Tu, matyt, naciams tarnavai ir dabar bijai į namus sugrįžti, atpildo už savo darbus atsiminti.

Man, kaip tu žinai, tokius kaltinimus atremti labai lengva, nes laimingu būdu tebeturiu išsaugojęs visokius pažymėjimus, ką ir kur Vokietijoje dirbau. Kai šis kaltinimas buvo atremtas, tai ir mano brolis ir jo svečiai ėmė mane

pulti, kad aš esąs kapitalistų pasamdytas propagandininkas.

— Kieno, sakote, propagandininkas?

— Kapitalistų!

— Tai, vadinasi, jūs.

— Kaip tai?

— Taigi jūs — kapitalistai.

— Mes kapitalistai? Ėmė smarkiai bruzdėti susirinkusieji. — Mes liaudies draugai! Mes kovojame už darbininkų teises!

Čia jau pyktelėjau ir aš. Užmiršau, kad esu svetys ir išdrožiau šitokį pamokslą:

— Nejuokinkit svieto! Jūs gi tabako, kviečių, kornų, cukrinių runkelių plantatoriai. Gyvenate puikiausiose vilose. Važinėjate limuziniais. Turite prisėmę darbinių. Jūs — buržuai, kalbant sovietiniu terminu. Ir jeigu jus pasiektų sovietinė ranka, visos tos jūsų gėrybės atsidurtų valdžios kišenėje, o jūs būtumėte driskiais darbininkais, tarnaujančiais valdžiai savo krauju ir prakaitu! Gėda jums yra šitaip kalbėti! Gėda ir visiška kvailystė griauti tuos pamatus, ant kurių esate pastatę visą savo buržujišką gyvenimą!

Šitie mano žodžiai buvo perkaršti. Svečiai pašoko iš užstalės, ir mano brolis pašoko nuo stalo ir piktų balsu užriko:

— Lauk iš mano namų! Neleisiu, kad koks driskius įžeidinėtu mano svečius ir mane!

Man nieko kito nebeliko, kaip pasiimti apsiaustą ir pėstute išmatuoti kelią į stotį, kurį buvau atvažiavęs gražiame brolio automobily...

Iš Drumheller anglies kasyklų

Drumheller, Alta. Ši apylinkė pasižymi tuo, kad joje randama geros kondicijos anglies. Todėl 12 mylių spindulio rate yra apie dešimt kasyklų, kuriose dirba keliolika lietuvių seniau atvykusių ir keli nauji imigrantai.

Angliakasio darbas yra gana pavojingas, nes dažnai pasitaiko įvairių sužeidimų. Darbas yra sunkus ne vien dėl to, kad reikia kiloti dideli gabalai anglies, bet trūksta oro, vietomis plonas sluoksnis anglies, reikia dirbti susilenkus, o vietomis dėl vandens ir kalnių dugnas yra minkštas, limpantis į batus, šluopelį, kas labai sunkina darbą.

Todėl unija yra išsiderėjusi atatinamą ir atlyginimą. Paprasčiausio darbininko, dirbančio prie šaltinių darbų, nepavojingose vietose ir neturinio kvalifikacijos pažymėjimo 8 val. dienos atlyginimas yra \$10.10, visų kitų aukštesnis. Dirbama penkias dienas per savaitę. Šeštadienio atlyginimas, jei kartais dirbama — 1½ laiko.

Angliakasio dokumentai: 1). Permitas. Išdirbus 6 mėn. po žemės prie šaltinių darbų, turi teisę gauti permitą. Turint jį, gali dirbti prie kito, kuris jau turi pilnus dokumentus, visus angliakasio darbus. 2). Dirbus vienus metus ir išlaikius egzaminus, gali gauti angliakasio pažymėjimą ir dirbti savistoviai, bet dar nevisose vietose. 3). Padirbus kurį laiką savistoviai ir išlaikius egzaminus pas Main Inspektorių, gaunama kvalifikuoto angliakasio pažymėjimas, kuris suteikia teisę dirbti visus visose vietose darbus ir gauti nustatytą atlyginimą.

Turintieji angliakasio pažymėjimus ir dirbantieji prie anglių kirtimo, dirbą akordiška, vidutiniškai uždirba po 15 dolerių per dieną. Visi kasyklose dirbą darbininkai turi priklausyti unijai. Įstojamas į uniją mokestis yra \$50, vėliau kas dvi savaites šiek tiek atskaito.

Iš seniau atvykusių lietuvių beveik visi turi angliakasio pažymėjimus ir yra nebologai įsikūrę. Keletas turi nusipirkę ūkius. Vasarą dirba ūkyje, o žiemos metu kasyklose.

Naujai atvykusiems yra nuo-

širdūs, draugiški. Iš jų keletas yra nepriklausomybės kovų dalyviai, pasilikę visuomet ištikimi savo tėvynei ir su širdgėla pergyvena dabartines jos kančias, prenumuoja "Nepriklausomą Lietuvą" ir pritaria jos vedamai kovai.

St. Gureckas.

Pastaba: Darbo gauti ypač neturint kvalifikacijos pažymėjimo yra sunku.

IR LIGONINĖJE KRUTAM

Malton, Ont. Didžiulėje kompensacinėje sveikstančiųjų ligoninėje guli 7 lietuviai, kurie yra įvairiai nukentę savo darbovietėse: sulaužytomis kojomis, nugarkauliais ar kitokiais sužalojimais. Nors ir išsklaidyti pavieniu tarp svetimųjų, betgi jie turi progos susitikti, pasikalbėti, pasidalinti pergyventais skausmais ar gaunama spauda. Čia yra gulinių jau po 3-4 mėnesius ir dar kai kuriems gulėjimo pabaigoš nesimato. Kad ir išstumti iš normalaus gyvenimo, jie nenusimena, o ypatingai džiaugiasi, kai juos bent retkarčiais aplanko gerasirdžiai Toronto tautiečiai. Kalėdinis svečių atsilaukymas net su dovanėlėmis ir dabar dažnai su džiaugsmu ir didele padėka prisimenamas.

Anksčiau gail. sesuo Miss Elizabeth Pierce, lietuvių prašoma, maloniai sutiko be atlyginimo kasdien po vieną valandą duoti anglų kalbos kursus lietuviams, kurie buvo pritaikyti pažengusiems.

Dabar atsiradus daugiau visai anglų kalbos nemokančiųjų, Miss E. Pierce, talkininkaujant A. Lukoševičiui (ligoniui) veda anglų kalbos kursus pradedantiems. Įdomu pastebėti, kad šiuos kursus lanko ir tie lietuviai, kurie negali ne tik atsikelti iš lovos, bet ir pasisukti ant šono — juos likimo draugai į pamokas atveža su lovomis. Be lietuvių šiuose kursuose dabar klausytojais yra ir kitų tautybių asmenų, jų tarpe vienas senas Kanados emigrantas ukrainietis ir vienas senas Kanados gyventojas prancūzas.

Ben—Ka

Juokas parodo, koks tu esi; kalba parodo, kas tu esi. I. W. Goethe.

PADEKOS

Didžiai gerb. p. Juškevičiams už suteiktą man ligos metu paramą ir p-nams Žižiūnams, suteikusiems nuoširdų tėvišką prieglobstį, — tariau lietuvišką ačiū.

V. Valkauskas.

Turime išreikšti padėką p-nams Kriškiūnams, kurie rūpinosi mumis ir suteikė visokeriopą paramą įsikurti naujame krašte. Taip pat negalime mes pamiršti ponų Sadauskų, kurie mums daug padėjo.

Vincė ir Pranas Gudžinskai.

Hamiltono, Vilniaus Aušros Vartų, lietuvių parapijos klebonui, kun. Dr. J. Tadauskui, padėjusiam man su šeima įsikurti Kanadoje ir pradėti naują gyvenimą, reiškiu nuoširdų, vilnietišką ačiū.

J. Telyčėnas.

Širdingas lietuvišką ačiū maloniems Montrealio lietuviams už sudarymą dokumentų mūsų šeimai atvažiuoti iš Vokietijos ir už padėjimą įsikurti Kanadoje: Kaziui Krapičiui, pp. Staniuliams, pp. Silickams, pp. Pupurėliams. Markevičių šeima.

Gruodžio 24 d. mane suvažinėjo taksi ir sulaužė koją.

Buvau be galo palūžęs ne tik materialiai, bet ir moraliai. Bet geros širdies tautiečių Notre Dame ligoninėje buvau aprūpintas visapusiškai, — todėl savo padėką reiškiu: p. Plaušiniui, p. Taurazui ir jo dukteriai, pp. Liesunaičiui, pp. Petraičiams, p. Miliūnienei, pp. Subačiams, p-lėms Ankudavičiūtėms ir jų broliui, pp. Ruzgačiams, p. Dr. Drevinskienei, pp. Ivaškevičiams, pp. Liaudinskams, p. Vasiliauskaitei, kun. Kulbiui, kun. Vilkaičiui, Lašinės gyventojams, pp. Paul ir pp. Šalteniams. Labai nuoširdus ačiū mūsų parapijos klebonui kun. Bobinui, kuris ne tik lankė, bet ir parvėžė į namus savo automobiliu ir, be to, pažadėjo rūpintis tolimesne mano padėtimi iki galutinai pasveikimo.

Taip pat nuoširdus ačiū ir tiems mano lankytojams, kurių pavardės nešuminėjau dėl vietos stokos.

Justinas Bakutis,

2010 Hogan St., Montreal.

KAS SKAITO

"NEPR. LIETUVĄ" — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

DĖMESIO!

Didelis mažų ir didelių TABAKO UKIU PASIRINKIMAS

Delhi-Simcoe, Ont., apylinkėse. Lengvas išsimokėjimas. Kas norite įsigyti vertingus tabako ūkius, kreipkitės ar rašykite:

I. W. KOCIUK

Real Estate Broker
James St., Delhi, Ont.

Kalbame lietuviškai.

IS SKAUTU GYVENIMO

Šalin nusiminimas

Šalin nusiminę dūsavimai skaudūs! Jie silpnina dvasią paikai.

Kaip vyrai be baimės stokim į kovą,
Kaip milžinas amžių baisus.
O meilė tėvynei tebūnie vadovu
Ir Dievas, kurs valdo visus!

(Maironis).

Taip buvo rašyta prieš pusimtį metų, tačiau tai tinka ir šiandien. Tai tinka ir mums, sesės, broliai. Ir tarp mūsų pradeda rasti pesimistų, kurie, pabūgę kovos, nusimena ir numoja ranka: "Et, nieko neišeis — neįkandama". Kaip pavyzdį galiu nurodyti LSTKK Spaudos skyriaus neseniai pasiūtą kuklų įpareigojimą, po kurio tuoj pasipylė laiškų su baime, kad mes tai neįveiksime, mūsų per mažą. Be to, mes turį eibę savų reikalų — atsikvietimas savųjų, tautiniai šokiai, koncertai, anglų kalba ir tt ir tt.

Taip, miela sesuo, brolau, tai geri dalykai ir būtini, tačiau ir tarp tų kalnų reikalų turi būti vietos ir skautiškiems reikalams.

Tu sakai galinti būti ir nepriklausydamas organizacijai, atseit tu nori būt vieniša skautė ar skautas, tačiau aš noriu tau pasakyti, kad to tu negali padaryti. Pergiliai tavyje skautybė įleidus šaknis, tu jos neišrausi. Niekad neišdils tavyje atsiminimai pergyventų valandėlių stovyklose, laužuose, žaidimuose ir pašnekesiuose.

"Pasižiūri žemyn į gelžkelio bėgius
Ir pakaušį krapštai ir galvą sau lauzai,
Po perkūnais, sakai, kaipgi tas traukinys
Pravažiuoja tenais, kur jungiasi bėgiai?"

Traukinys tolyn skrenda — nes mašinistas
Dėl to nekvaršina galvos.
Ir tikrai pamatai, kai pažiūri arčiau,
Kad nesijungia bėgiai ir kelias tvarkoje.

Taip ir mes visi tolimoj ateity
Matom kelią mažėjant, kaip pravažiuosim?
Bet mes priartėjam, jis eina platyn
Ir mes randame vietos dešimt mulų vilkstinei."

Vytis Pranas.

Kolegą INČIŪRĄ JONĄ ir p-lę VAIČIŪNAITĘ ONĄ sukūrusius lietuvišką šeimą, širdingai sveikinu ir linkiu giedrios šeimyninės laimės.

Ignas Šajauka.

2450 ST. CATHERINE E. — — — MONTREAL
Viena minutė kelio nuo Lietuvių Klubo

Mike Grocery

SAV. MIKAS REINETAS TEL. CH. 0989
Alus. Didžiausias įvairių prekių pasirinkimas. Geriausia vieta siuntiniams paruošti siuntimui į Europą. Vietoje supakavimas ir pašto pataravimas be atskiro atlyginimo.

CRANK GRINDING CYLINDER BORING
J. Ambrasas — L. Rugienius

MONTREAL MOTOR REBUILDERS

AUTO PARTS AUTOMOTIVE MACHINISTS
MOTORS REBUILT & EXCHANGED

585, Prefontaine St.
corner St. Catherine

FRontenac 0879

TIK IŠ KANADOS SIUNČIAM GERIAUSI MAISTO PRODUKTAI Padėkime badaujančiam tremtiniui

GERIAUSIAI JUMS PATARNAUS VALDŽIOJE REGISTRUOTA B-VĖ "HELP"

HELP priima maisto siuntinių užsakymus į visas Vakarų Europos valstybes, išskiriant USSR kontroliuojamas.

HELP patarnauja Kanados ir J.A. Valstijų žmonėms. Siuntiniai siunčiami greičiau šiu Kanados pašto laivinkystės keliu.

HELP pilnai garantuoja už siuntinio pristatymą adresatui; kiekvienatveju persiunčia Tamstai pakvituotą orderį.

SIUSKITE LAISKĄ SU UŽSAKYMU SIANDIEN:
(Pageidaujama, kad pavardės ir antrašai būtų parašyti aiškiai, drąknotom raidėm. Už klaidingai paduotus antrašus HELP neatsakys.)

HELP Reg'd P.O. Box 777 Place D'Armes,
MONTREAL 1, QUE., CANADA.

SIUNTINYS Nr. 1
Tik \$10.00

(su įpakavimu 20 svarų)

5 svarai kiaulinių TAUKŲ
2 svarai KAVOS (pupelių)
5 svarai CUKRAUS
2 svarai kenuotos MESOS
1 svaras GRIETINĖS
1 svaras RYZIŲ
1 svaras KAKAVOS.

SIUNTINYS Nr. 2
Tik \$6.00

(su įpakavimu 10 sv.)

4 sv. KIAUL. TAUKŲ
1 sv. KAVOS pupelių
1 sv. MESOS
1 sv. CUKRAUS
1 sv. KAKAVOS

SIUNTINYS Nr. 3
Tik \$6

8 sv. kiaul. TAUKŲ

SIUNTINYS Nr. 4
Tik \$7.

2 sv. ARBATOS
4 sv. KIAUL. TAUKŲ

1 sv. MESOS
3 gab. TUAL. MUILO

Siunt. Nr. 5
Tik \$3.50

4 sv. kiaul. taukų
1 gab. tualetinio muilo
2 gab. šokolado "Bar"

Siunt. Nr. 6
Tik \$3.50

2 sv. kiaul. taukų
1 dėž. grietinės
1 sv. cukraus
1 sv. razinkų

Lietuviai-ės, atlinkykite

Lietuviška Svetainė633 CHURCH AVE., VERDUN, MONTREAL
TEL. TR 0141Lietuviškam stiliuje naujai išremontuotos patalpos,
geras patarnavimas, įvairūs valgiai ir gėrimai.
Savininkai: M. ŠUKYS ir P. NIAURA.**POVILAS UŽBALIS,**
lietuvis radiotechnikasTaisau ir parduodu pagal užsakymą įvairių firmų radio
aparatus. Darbas atliekamas greitai, garantuotai ir že-
mesnėmis kainomis.Kreiptis darbo dienomis nuo 6 iki 9 val. vakarais
adresu:

101 Marchmount Rd., Toronto, Ont., Telef. LO 6480.

2830 ALLARD ST., Tel. TRenmore 1135
Montreal 20.**VICTORIA**

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip
moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus
nuo lietaus uždėdami jiems "Drex", kad neperleistų
vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fote-
lius (Chestfields), gardinus lengvus ir sunkius.
Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan.
Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į
namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 (galimą
pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas J. Matulaitis A. Majauskas

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

Virball Electric, Reg'd

TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 Jean Talon, W. Montreal**PAIEŠKOJIMAI**— Generalinis Lietuvos
Konsulatas (41 West 82nd
Str., New York 24, N. Y.,
USA) prašo atsiliiepti Joną
Petrauską, gyvenusį P.O. Ha-
let, Que., Canada, kuriam Ona
Gudienė (atsiliepusi į Elz.
Vilkelytės paieškojimą), gy-
venanti 100 Seymour Str.,
New Britain, Conn., USA, at-
siuntė laišką, nepasiekusį da-
bar adresato — Jono Petraus-
ko.— Žukas Antanas, gyv. 1064
Riverview Ave., Verdun,
Montreal, Que., ieško Šal-
gausko Vytauto, kil. iš Kė-
dainių ap., Baisogalos val.,
Karvelių km., į Kanadą atva-
žiavęs apie 1927 m.— Adolfas Čarniukas, gyv.
Germany, British Zone, (23)
Papenburg Ems., Kirchstr. 73,
ieško Zosės Andžejauskaitės
Sabaitienės (Zofija Andrzej-
ewska Sabaitis), 70-72 m.
amž., gimusios Vilniaus gub.,
Trakuose; Adomo Andžejaus-
ko (Adam Andrzejewski), 75-
77 m. amž., gimusio Vilniaus
gub., Trakų ap., Petuchavo k.;
(spėjama, kad tarnavo ar tar-
nauja laivyne ir yra ar buvo
laivo kapitonas); Katrės An-
džejauskaitės (Katarzyna An-
drzejewska), 74-76 m. amž.— Vadas Tadas, gyv.
Quemont Mines, Noranda, P.
Que., ieško Babecko Vytauto
iš Dillingeno.— Genovaitė Žvegaitė-Pet-
ronienė ieško savo giminaitės
Bronės Rekštienės, kuri 1939-
1940 mt. iš Grinkiškio miest.
išvažiavo su dukra ir sūnum
pas savo vyrą į Kanadą. Reikš-
tys atvažiavęs Kanadon 1928-
1930 mt. Prašau atsiliiepti, ar-
ba žinantieji prašomi praneš-
ti šiuo adresu: St. Žymantas,
66 Victoria Ave. S., Hamil-
ton, Ont.— Stasys Barškutis, c.o.
Gillies Bros Ltd., RR 2 Chalk
River, Ont., ieško Vilio Lu-
kausko, kilusio iš Šiaulių, pas-
kutinės žinios Vketija Ans-
bach.— Juozas Virškevičius, gy-
venęs (14b) Linden Str. 5,
Trossingen, Germany, French
Zone, ieško Griniaus Jasiaus,
kilusio iš Pavembrių kamo,
Vlkaviškio val. ir ap., ir p.
Jakubausko, kilusio iš Ožka-
balių kaimo, abiejų išvykusių
Kanadon prieš 15 metų.**Lietuvis batsiuvis**
TorontePardavinėju naujus ir tai-
sau senus batus. Lietu-
viams papigintos kainos!J. ASTRASKAS,
1414 Dundas St. W.
TORONTO.
Telef. KE 3881.Parduodamas geram stovy
1-no aukšto**n a m a s**4571 Zotique St., Montreal.
Que. Parduodamas išsimokė-
tinai. Sužinoti ten pat.

Užsuk pailsėti ir paragauti šalto alaus į

- - MAPLE LEAF - -

670 CRAIG ST. West, MONTREAL, TEL. PL 0394

Lietuvių salūnas, alus, užkandžiai. Naujai atremon-
tuotos patalpos.

Savininkai: Kazys KARPUS ir Aleksas NORIS.

Z. Valinskas ir T. Balnius

LIETUVIAI SIUVĖJAI

Priimame vyrų rūbų užsakymus iš savos ir klientų
medžiagos. Darbas atliekamas pagal Europos ir Ka-
nados madas, švariai ir sąžiningai.Kreiptis darbo dienomis nuo 7 val. vak., šeštadieniais
nuo 9 val. ryto.6754 — 3rd Ave., ROSEMOUNT, Montreal 36, P.Q.
TELEF. GR 4765.**Mesine ir maisto produktai**

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

918 Frontenac, Montreal

TEL. FA 0209

Lankydami gražiąją Montrealo vasarvietę Ville Lasalle aplankykite

LIETUVISKA SVETAINE

Edward St. 7682, Montreal

Įvairūs užkandžiai, šilti ir šalti gerimai, lietuviška muzika.

S. MAZULAITIS

Lietuvis siuvejas

Priimu vyrų ir moterų drabužių užsakymus iš
savos ir klientų medžiagos. Vėliausios Europos ir
Kanados mados. Kaina prieinama.6820 Monk. Blvd. Ville Emard Montreal,
Telef. TR. 3363. Tramvajus 36.**Neužmiršk Padėti Tremtiniui!****AID OVERSEAS, INC., 4851 S. ASHLAND AVE., CHICAGO 9, ILL.****Siuntinys Nr. 1 — \$7.80**
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. salami dešros
2 sv. (be 2 oz.) ken. bekon.
1 dėžutė (400 gr) margar.**Siuntinys Nr. 3 — \$7.40**
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos**Siuntinys Nr. 5 — \$5.50**
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado
2 sv. pupelių kavos
2 sv. cukraus
1 sv. margarino**Siuntinys Nr. 6 — \$2.80**
10 svarų cukraus**Siuntinys Nr. 7 — \$3.00**
10 sv. kvietinių miltų**Siuntinys Nr. 8 — \$2.95**
4½ sv. cukraus
5½ sv. kvietinių miltų**Siuntinys Nr. 10 — \$6.80**
2 sv. rūkytų lašiniųAid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Euro-
pos kraštus, išskyrus SSSR. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Jei adresa-
tas nesurandamas, pinigai grąžinami. Pristatymas trunka tarp 14-18 dienų. Užsakyda-
mi aiškiai parašykite savo ir gavėjo adresą, siuntinio numerį ir jo kainą. Aid Over-
seas, Inc. maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicagos
siunčiami AIR MAIL. UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. pupelių kavos
1 sv. šokolado**SIUNTINYS Nr. 12 — \$5.95**
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
3 sv. pupelių kavos
2 sv. cukraus**Siuntinys Nr. 14 — \$6.40**
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo**Siuntinys Nr. 19 — \$9.95**
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo**Siuntinys Nr. 21 — \$6.70**
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. pupelių kavos
1 sv. šokolado14 oz. kondens. pieno.
2 gabalai tualet. muilo**Siuntinys Nr. 23 — \$6.40**
5 sv. rūkytų lašinių
5 sv. pupelių kavos**Siuntinys Nr. 24 — \$11.80**
5 sv. rūkytų lašinių
3 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino5 sv. pupelių kavos
2 sv. marmelado
2 sv. sūrio 40% riebumo**Siuntinys Nr. 25 —**
A. 8 sv. grynų kiaul. tau-
kų\$4.75
B. 12 sv. grynų kiaul. tau-
kų\$6.00
C. 15 sv. grynų kiaul. tau-
kų\$7.25**Siuntinys Nr. 26 — \$8.00**
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. (be 3 ozs.) grynų
kiaul. taukų
2 sv. (be 2 ozs.) margarino
2 sv. arbatos.
1 sv. pupelių kavos**Siuntinys Nr. 27 — \$6.30**
3 sv. margarino
4 sv. cukraus
2 sv. arbatos**Siuntinys Nr. 28 — \$5.70**
4 sv. cukraus
3 sv. margarino
1 sv. bičių medaus
1 sv. arbatos**Siuntinys Nr. 29 — \$3.00**
5½ sv. pupelių kavos**Siuntinys Nr. 30 — \$3.70**
5½ sv. degintos kavos**Siuntinys Nr. 31 — \$5.65**
1 sv. rūkytų lašinių
14 ozs. (400 gr.) kiaul. t.
14 ozs. (400 gr.) margar.
2 sv. marmelado
1 sv. pupelių kavos
4 sv. cukraus**R Ū B A I****A. Vyriškas kostiumas**
3½ jardų vilnonės medžiagos
su visais priedais (100%
Virginijos vilna) \$23.95**B. Moteriškas kostiumas**
2¾ jardų vilnonės medžiagos
su visais priedais (100%
Virginijos vilna) \$21.95TIKSLU IŠPLESTI ŽIEMOS METUI TREMTINIŲ ŠALPA, AID OVERSEAS, INC. BENDROVĖ PAGEIDAUJA TURĖTI SAVO ATS-
TOVUS VISOSE LIETUVIŲ GYVENAMOSE VIETOVĖSE. ASMENYS, NORI ŠIĄ FIRMĄ ATSTOVAUTI SAVO APYLINKĖJE
DĖL SMULKESNIŲ INFORMACIJŲ KREIPIASI ŠIUO ADR.: AID OVERSEAS INC. 4851 S. ASHLAND AVE., CHICAGO 9, ILL. USA.

Didelis „N. Lietuvos“ vairo balius

Pranešama visų montrealiečių žiniui, kad šių metų užgavėnių balius yra paskirtas „Nepriklausoma Lietuvos“ vairo užgavėnių balius.

Balių organizuoja KLCT

Meno sekcija, kuri jau ruošia specialią programą, kuri bus nepaprastai įdomi, labai linksma ir atsilankiusiems suteiks didelio malonumo. Bus daug įv. numerių. Programos

smulkmenos bus paskelbtos sekančiame „N. Lietuvos“ nr. Balius - vakarienė bus gražioje ir erdvioje ASSISTANCE PUBLIQUE salėje, 458 Lagachetiere East (ir St.

Denis kampe), vasario 26 d. Pradžią 8 val. vakaro. Bus puiki šokių muzika, kieta ir minkšti gėrimai su skaniais užkandžiais. Įžanga \$1.25. Maloniai prašome visus atsi-

lankyti ir praleisti vakarą. Malonūs tautiečiai išpėjami tai dienai niekur nepasizadėti ir pasiruošti tam linksmam „N. Lietuvos“ baliui, kuris sutampa su užgavėnių baliu.

Didžios šventės minėjimas Montrealy

Firmąjį kartą Montrealyje lietuvių kolonijos istorijoje taip iškilmingai ir taip plačiu mastu buvo paminėta Didžioji Nepriklausomybės šventė. Jau keletas savaitių anksčiau KLC Tarybos Meno sekcija ir meniniai vienetai kruopščiai ruošėsi, o sekmadienį parodė tai, ką daugelis nesitikėjo. Pasirodė, kad ir ne profesionalai, pralikdami nuo sunkaus kasdieninio darbo, gali daug ko pasiekti per paaukotas pastangas.

Iškilmės prasidėjo sekmadienį 11 val. parapijos bažnyčioje, gerb. kleb. Bobino iškilmingomis pamaldomis ir p. Žižiūno vedamo parapijos choro giesmėmis. Gražų pamokslą apie tėvynės meilę pasakė Tėvas Klemensas Žalalis. Pamaldos baigtos Tautos Himnu.

Tolimesnis minėjimas buvo tęsiamas gražioje D'Arcy McGee gimnazijos salėje. Erdvios patalpos gausiai susirinkusiems buvo per ankštos. Gausybėje svečių buvo parlamento atstovas Mr. Coté, Montrealy miesto burmistro atstovas Mr. F. Hanley, švietimo ministerijos atstovas Mr. R. Gauthier, Imigracijos departamentu atstovas Mr. Beaudette, atvykstančių siuvelių ir mergaičių reikalų tvarkytoja Miss E. R. Cornell ir didžiųjų dienraščių atstovai, kurių tarpe Mr. R. W. Kayserling.

KLC Tarybos sekretorius G. Rukšėnas KLCT pavedimu atidaro ir pirmininkauja iškilmingajam posėdžiui.

Garbės prezidentams, be išvardintų svečių kviečiami lietuvių organizacijų atstovai: kleb. kun. J. Bobinas, DLK Vytauto klubo pirmininkas D. Norkeliūnas, Kanados Lietuvių Sąjungos pirm. Sakalas, savanorių kūrėjas p. Navikėnas, šv. Onos draugijos pirm. p. Girdauskienė, šv. Elzbiotos draugijos pirm. p. Morkūnienė, ilgametė KLS Tarybos darbuotoja p-lė M. Arlauskaitė.

Didžiojo susirinkimo ir garbės prezidento akivaizdoje įteikiama iš Vokietijos atvežta ir išsaugota Lietuvos Savanorių Kūrėjų vėliava. Pagal aktą ją perima KLC Taryba savo globon, kurią sudaro L. sav.-kūrėjų būrelis. Vėliavą įteikia p. Pakulis, priima kap. Navikėnas ir per iškilmes prie tos vėliavos scenoje budį savakūr. p. Kvietkauskas, p. Matulis ir p. Bielskis. Vienos minutės atsistojimu ir susikauptu pagerbiam žuvusieji už Lietuvos laisvę. KLC tarybos moterų skyriaus pirm. P. Juškevičienė, anglų kalboje išpuidingai apibūdino dienos reikšmę ir didžiuosius Lietuvos tikslus (jos kalbą sekančią dieną ištiesai pacitavo didysis „Gazette“ dienraštis). KLC Tarybos vardu, apibūdinant didžiuosius uždavinius ir kviesdamas vienybės, kalbėjo KLCT vicepirm. L. Girinis. Jis be kita pastebė, kad „yra tarp senųjų lietuvių, anksčiau atvažiavusių ir žymiai geriau čia įsikūrusių, negu Lietuvos ūkininkas ir tarnautojas, ir tokių, kurie siunčia šiandieniniams Lietuvos pavergėjams aukas ir tuo talkininkauja, kad dar daugiau lietuvių partizanų kraujo lietųsi Nemuno pa-

krantėse. Tokius talkininkus laisvieji lietuviai vadina tautos duobkasiais“. Gerb. klebonas Bobinas kalbėjo trimis kalbomis, kviesdamas vienybės, susiklausymo ir meilės Dievui.

Didelis lietuvių draugas parlamento atstovas ir darbo ministerio padėjėjas Mr. P. Coté, išreiškė didelį džiaugsmą galėdamas dalyvauti tokiam gražiam ir kultūringame Lietuvos nepriklausomybės paminėjime. Pažadėdamas ir ateityje remti lietuvių reikalus, jis linkėjo Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės.

Toliau kalbėjo miesto atstovas Mr. F. Hanley, švietimo min. atstovas Mr. R. Gauthier, Imigracijos direktorė Miss E. R. Cornell, latvių atstovas Mr. Lazdiņš, estų atstovas Mr. M. Grunau.

Iškilmingas aktas baigiamas anglų ir lietuvių kalbomis rezoliucijų skaitymu ir priėmimu (žiūr. 1 pusl.).

Po pertraukos prasideda visų lauktas koncertas. Čia montrealiečiams teko pamatyti tai, apie ką anksčiau tik laikraščiuose galima buvo skaityti. Dėl nuoseklaus tenka programai trumpai peržvelgti eilės tvarkoje.

Scenai dar neprasidarius meninės dalies pranešėja p-lė Pėteraitytė, lietuviškai apsiirgusi, dviem kalbom skelbia programos pradžią. Penkiametė Aušrelė Lukošūtė pirmoji savo eilėraščių pasisako, kad ji yra lietuvaite ir savo mylimo Lietuvos krašto niekad ir niekam neatiduos. Parapijos mišrus choras, vadovaujamas p. Žižiūno, gražiai sudainuoja keturias daineles. Trys broliai pp. Lapinai žavi publiką instrumentaline lietuviška muzika. Ir pagaliau viską vainikuoja seniai lauktoji Lietuvos Operos solistė E. Kardelienė, išpildydama keturis lietuviškos muzikos kūrinius. Pasipila nenutrūkstami plojimai iki dar solistė pasirodo ir patenkina visuomenės reikalavimą bisu.

Tautiniai šokiai vadovaujami I. Kemežytės ir p. Lukoševičiaus eilėraščių „Neužmiršk“ taip pat sukelia plojimų audras. Vėl pasirodo p. Kardelienė su trimis tarptautinėmis dainomis: anglų, lietuvių ir prancūzų kalbomis. Plojimų audros pasibaigus, gerb. didžiam solistei įteikiama gėlės, o Centro Tarybos vardu L. Girinis dėkoja ir sveikina pirmąjį kartą atsilankiusią solistę Montrealyje. Kartu jis pažada visokeriopą Tarybos paramą apvažinėti ir aplankyti Tarybos skyrius Kanadoje, ypač aplankant tuos, kurie yra toliausiai nuo didžiųjų centrų.

Meninė dalis bėga, kaip filme. Naujasis DLK Vytauto klubo vyrų choras, vadovaujamas p. Bilevičiaus, susirinkusiems padaro staigmeną. Iš taip puikiai atliktų keturių lietuviškų dalykų galima aiškiai tvirtinti, kad Montrealyje lietuvių kolonija turi dar vieną stiprėjantį meninį vienetą, iš kurio gali išaugti puikus choras.

Pabaigai KLC Tarybos Meno sekcijos gyvasis paveikslas „Lietuva Kalėjime“. Tai vaizdas, kuris pajėgė ne vienam ir užkietėjusiam lietuviui iš-

traukti ašarą. Jį paruošė nenulstamas sekcijos darbuotojas J. Gudas. Tautos Himnu baigiasi didysis paminėjimas.

Be abejo, ne vienas dalyvavęs lietuvis, skaitydamas šias eilutes, pasakys, kad čia nėra pilnai aprašyta tai, kas vyko salėje, bet kartu tikime, kad jis bus ir atlaids, nes pilnam ir vaizdžiam aprašymui turėtų neužtekti viso trečdalis mūsų laikraščio. Kad paminėjimas buvo išpuilingas ne tik lietuviams, bet ir svetimtaučiams svečiams, galima spėti ir iš to, kad kaikiurių didžiųjų dienraščių atstovai savo redakcijoms išpuodžius perdavė tiesiog iš salės.

Kad taip sklandžiai ir taip iškilmingai nusisekė šis didžiulis tautinis susikauptimas, tai tik dėka dideliu pasiryžėlių skaičiui. Didelė padėka priklauso visiems be aukščiau paminėtų A. Narkeliūnui, p. Vaškiui, A. Navickui, p. Leknickui šeimai, p. Salalų šeimai, p. Lukošų šeimai, p. Adomonių šeimai, p. Barauskų šeimai, skautams ir visiems kitiems, kurie vienokiu ar kitoku būdu prisidėjo prie didžiojo pasisekimo.

KLC Tarybos parengimų Komisija.

Montreal

Atvyks ministerių pirmininkas

Pranešama, kad balandžio 5 dieną Montrealyje lankysis Kanados ministeris pirmininkas Louis St. Laurent.

Dėl radio valandėlės

Projektuotoji Vasario 16 d. radio valandėlė neįvyko. Kadangi radio programos nustatomos prieš du mėnesius, tai Vasario 16 dieną radio stotys tegalėjo duoti valandėlę labai vėlai, jau po 11 val. nakties. Todėl jos atsisakyta, nukeliant į patogesnę laiką. Tas nukėlimas susietas dar su viena svarbia priežastimi: tariamasi su radiofonais dėl pastovios lietuviškos radio valandėlės, kuri būtų kiekvieną mėnesį reguliariu laiku. Radio valandėlė KLCTarybai jau pažadėta, belieka tiksliai susitarti dėl detalių, kurios ir bus praneštos per „NL“.

Gražiai paminėtos sukaktuvės

Vasario 12 d. pp. Žižiūnų namuose, ponių Žižiūnienės, Kavaliens ir Kauspėdienės iniciatyva buvo surengtas Anne ir Vincent Mitchell jų 20 metų vestuvinių gyvenimo paminėjimas, kuriame dalyvavo apie 40 svečių. Ta proga buvo gauta sveikinimų ir įteikta dovana gražus lėkščių servizas ir kitos dovanos. Sukaktuvės praėjo puikioje nuotaikoje.

Dalyvis.

MONTREALIO VYČIAI!

Sekmadienį, vasario 20 d., tuoj po pamaldų Lietuvių Parapijos salėje įvyksta Dr. Basanavičiaus Skautų Vyčių būrelis sueiga. Dalyvaujam visi. Ir naujieji maloniai laukiami.

Būrelis vadas.

Skautų dėmesiai

Vasario 21 dieną 10 val. 30 min. vakaro Tarptautinės skautų dienos proga per Montrealyje CNB radio stotį bus transliuojami sveikinimai daugeliu kalbų, jų tarpe ir lietuvių kalba. Kreipiame į tai skautų ir visų tautiečių dėmesys. Transliacija tęsis ligi 11 val. vakaro.

Atvyksta 123 lietuviai

Pranešu „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijai, kad š. mėn. 10 dieną iš Cuxhafen'o laivu „Samaria“ išvyko į Kanadą šie lietuviai:

Ycaitė Ona, Jurkinaitė Jona, Jurkutaitė Selma, Kilienė Genovaitė, Naudžiuvienė Petrė, Niauraitė Alfonsė, Paninauskaitė Vanda, Petrauskaitė Janina, Reimekytė Liudvika, Samsanavičiūtė Monika, Serafinaitė Valerija, Slenienė Marija, Stiliūtė Aldona, Stočkūtė Ona, Vilutienė Eglė, Zalskienė Natalija, Vaitiekūnienė Stefanija, Guzienė Eleonora, Lekavičiūtė Vanda, Paliulytė Uršulė, Peterik Irena, Pilvenytė Jadvyga, Rengviciūtė Elena, Antanynaitė Anelė, Bagdonaitė Marija, Bajoraitė Ona, Bendikaitė Erika, Brakaitė Asta, Dumčiūtė Birutė, Federavičiūtė Regina, Gadliauskaitė Janina, Gasaitė Augustina, Gasaite Emma, Grupiljonaitė Jadvyga, Lapėnaitytė Elena, Muras Hildegardas, Milerytė Erna, Naujokaitė Marta, Pacaitė Janina, Petrulevičiūtė Danutė, Rutkauskaitė Aldona, Šepskienė Vera, Antanavičienė Birutė, Antanavičius Romualdas, Baniene Marija su dukra Ona ir sūnum Algiu, Die-

lininkaitienė Sofija su sūnum Algimantu, Gruzinskienė Lina su sūnum Zigrifu ir dukra Christina, Jurkskaitienė Adelė su dukrom Ramute ir Danute, Kuzmickienė Linda su sūnum Arvydu, Pareigienė Jadvyga su sūnais Alfredu ir Raimundu, Press Anna, Rudokienė Bronė su dukrom Audrone ir Danute, Simanavičienė Valentina su dukrom Violeta ir Margarita, Slanienė Magdalena, Tabulienė Leokadija su sūnum Mykolu, Tamošiūnas Adelė, Gatavėkas Lukas su žmona Ona, Kuzmickienė Natalija su dukra Virginija, Zenkevičienė Magdalena, Bartkus Tadas, Dumčius Pranas su žmona Matilda ir sūnum Romualdu, Gisas Magdiline su dukra Edith, Gutauskas Liudas su žmona Danute, Margevičius Kazys su žmona Adele ir sūnum Algimantu, Mozurienė Julija su sūnum Raimundu, Prijalgas Klemensas, Rutkauskas Motiejus su žmona Agota, Vizgirda Jonas, Zoldonaitis Hermanas su vaikais: Elsa, Erika ir Herbertu, Kaminskienė Ona, Kuliešis Nadežda su dukra Jūrate, Pikšilingienė Jadvyga, Siminaitis Elfriede, Razma Albina, Schmidt Ireneus, Traškevičius Petras su žmona Marija, Bundkūtė Bronė, Freidaukaitė Milda, Freidaukaitė Lucija, Gelgotas Ona, Gocėkaitė Elena, Raudonaitytė Ona, Čižauskaitė Stasė, Morkūnaitė Zuzana, Mykolaitytė Eugenija, Broga Antanas, Jazbutis Anatolijus, Kocius Leonas, Siniauskas Pranas, Rudzius Tadas, Saldžiūnas Stasys, Zazekas Juozas, Smatavičius Balys.

Su lietuviškais sveikinimais bei nuoširdžia pagarba

Kun. V. Šarka.

MONTREALIO IR JO APYLINKŲ LIETUVIŲ ŽINIAI

Vasario 19 dieną, šeštadienį, 7 val. 30 min. vakaro Lietuvių klubo patalpose (2159 St. Catherine St. E.) DLK Vytauto klubo choras rengia

VAKARIENĖ

su skaniais valgiais, gėrimais, gražia džiazo muzika ir šokiais. Maloniai prašome visus atsilankyti. Įžanga \$1.25.

Vytauto klubo Choro Vadovybė.

Bendrovės administracijos adresas: J. Gudas, 210 — 4th Ave., Ville Lasalle, Montreal, Sp. b-vė „Nepr. Lietuva“.

Vasario 16-tosios proga, viešuose paminėjimuose įteikime svetimtaučiams gražųjį vaizdą ALBUMĄ „Lietuva šalis Mano Brangioji“ — Lithuania My Dear Country, kaip

DOVANA

Privačiai dirbantieji, apdovanokite savo šeiminius. Su laišku siųskite vieną dolerį — albumą gausite sekančią dieną.

„ATŽALYNAS“ 7655 Central St., Montreal 32, Que.

Nepriklausoma Lietuva

3 Fourth Ave, Ville LaSalle, — Montreal, Que., Canada

Telefonas: TR. 9735

Prenumerata Metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$3.00 Canada \$3.00

Užsieny 3.50 Other Countries 3.50

Paiešojimų kaina \$0.50, smulkių skelbimų — už pirmus 15 žodžių — \$0.50, toliau po 2 ct. už kiekvieną sekantį žodį. Kiti skelbimai — pagal susitarimą.